

Projekt

z dnia 19 marca 2025 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY POPÓW**

z dnia 27 marca 2025 r.

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027”.

Na podstawie art.18.ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U.2024.poz.1465 z późn.zm.), art.176 pkt 1 oraz art.179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2025 poz.49 tekst jedn.),

Rada Gminy Popów uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027” stanowiący załącznik do Uchwały.

§ 2. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Popów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Popów

Paweł Zatoń

Załącznik do uchwały Nr

Rady Gminy Popów

z dnia

Program
Wspierania Rodziny w Gminie Popów
na lata 2025-2027

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1. PODSTAWOWE POJĘCIA I REGULACJE PRAWNE.....	4
1.1. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE KRAJOWYM.....	4
1.2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE MIĘDZYNARODOWYM.....	5
1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU	5
2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE POPÓW	7
2.1. ADRESACI PROGRAMU	8
2.2. CHARAKTERYSTYKA GMINY	8
2.2.1. DANE OGÓLNE	8
2.2.2. DEMOGRAFIA.....	10
2.2.3. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA	11
2.2.4. SYTUACJA NA RYNKU PRACY	12
2.2.5. PRZESTĘPCZOŚĆ ORAZ DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE.....	13
2.3. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO.....	14
2.3.1. JEDNOSTKI WSPARCIA Z TERENU GMINY	15
2.3.1.1. POMOC SPOŁECZNA RODZINIE I DZIECKU	15
2.3.1.2. PIECZA ZASTĘPCZA, ASYSTENTURA RODZINY, ŚWIADCZENIE „ZA ŻYCIEM”, ŚWIADCZENIA RODZINNE I ALIMENTACYJNE.....	20
2.3.1.3. KARTA DUŻEJ RODZINY	24
2.3.1.4. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH ..	25
2.3.1.5. POMOC RODZINOM DOTKNIĘTYM PROBLEMAMI UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY	28
2.3.1.6. EDUKACJA, KULTURA, SPORT I REKREACJA, SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY	30
2.3.2. JEDNOSTKI WSPARCIA SPOZA GMINY.....	34
2.4. BADANIA ANKIETOWE	37
2.4.1. BADANIA ANKIETOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW.....	37
2.4.2. BADANIA ANKIETOWE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH	40
2.5. ANALIZA SWOT	43
2.6. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU.....	47
3. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE.....	49
3.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU.....	49
3.2. CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA	50
4. REALIZACJA PROGRAMU	62
4.1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY.....	62
4.2. FINANSOWANIE.....	62
4.3. MONITORING, EWALUACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ	62
SPIS TABEL I WYKRESÓW	64

WPROWADZENIE

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się: alkoholizm, narkomanię, przestępczość oraz przemoc domową. Są one najczęstszymi przyczynami niedostosowania społecznego dzieci.

Doskonalenie lokalnego systemu wspierania rodziny daje możliwość świadczenia komplementarnego wsparcia rodzinom, które stają się bezradne i marginalizowane. W systemie takim ważne jest, by prowadzone działania oprzeć na przekonaniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina. W pierwszej kolejności system ten powinien być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych problemów rodziny, zanim nastąpi rozkład więzi rodzinnych oraz zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny. Należy przy tym pamiętać, iż efektywna praca z rodziną musi być stała, intensywna i dotyczyć jej ważnych problemów.

Niniejszy Program Wspierania Rodziny w Gminie Popów został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Popowie. Jest on zgodny z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”. Program został opracowany na lata 2025-2027, a w ramach diagnozy analizie poddano dane z lat 2021-2023.

1. PODSTAWOWE POJĘCIA I REGULACJE PRAWNE

1.1. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE KRAJOWYM

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18 stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej.

Kodeks karny (ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny – Dz. U. z 2024 r. poz. 17 z późn. zm.) rozróżnia nieletniego (przed ukończeniem 17 lat) i młodocianego (który popełnia czyn zabroniony przed ukończeniem 21 lat, ale ukończył 24 lata, zanim zapadło orzeczenie w pierwszej instancji). Kodeks cywilny (ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny – Dz. U. z 2024 r. poz. 1061 z późn. zm.) wyróżnia małoletniego (osobę przed ukończeniem 18. roku życia), natomiast kodeks pracy (ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy – Dz. U. z 2023 r. poz. 1465 z późn. zm.), tak jak kodeks karny – młodocianego (z tym że w przypadku prawa pracy jest to osoba pomiędzy 16. a 18. rokiem życia). Kodeks karny zakłada ściganie z urzędu przestępstw przeciwko rodzinie, do których zalicza: bigamię, znęcanie się nad członkami rodziny, rozpijanie małoletniego, uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, porzucenie i uprowadzenie dziecka.

Dzieci do 13. roku życia nie mają zdolności do czynności prawnych, a w ich imieniu działają rodzice lub opiekunowie prawni. Ograniczoną zdolność do czynności prawnych Kodeks cywilny przyznaje dzieciom, które ukończyły 13 lat. Pełną zdolność do czynności prawnych uzyskuje się wraz z ukończeniem 18. roku życia (jedyne odstępstwo stanowi wcześniejsze zawarcie związku małżeńskiego). Dziecko pozostaje aż do uzyskania pełnoletności, tj. ukończenia 18 lat, pod władzą rodzicielską.

Kodeks rodzinny i opiekuńczy (ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy – Dz. U. z 2023 r. poz. 2809) normuje problematykę zawierania i ustanawiania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kurateli.

Kodeks postępowania cywilnego (ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego – Dz. U. z 2024 r. poz. 1568 z późn. zm.) chroni rodzinę w postępowaniu egzekucyjnym. Kodeks pracy służy głównie ochronie macierzyństwa i zdrowia kobiet.

1.2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE MIĘDZYNARODOWYM

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka (uchwalona przez ONZ 10 grudnia 1948 r.) określa w art. 16 rodzinę jako naturalną i podstawową komórkę społeczeństwa i przyznaje jej prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa. Europejska Karta Społeczna z 1961 r. (zapis w pkt. 16 pierwszej części) stwierdza, iż rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, ma prawo do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia jej pełnego rozwoju.

Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, uchwalona rezolucją nr 34/180 Zgromadzenia Ogólnego ONZ z dnia 18 grudnia 1979 r. podkreśla m.in. wpływ kobiet na wzrost dobrobytu społeczeństwa i rodziny. Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 20 listopada 1989 r., ustanawia status dziecka oparty na założeniach, że jest ono samodzielnym podmiotem, wymagającym – ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną – szczególnej opieki i ochrony prawnej, posiadającym jako istota ludzka prawo do poszanowania tożsamości, godności i prywatności, a rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania i wymaga ze strony państwa wsparcia.

Europejska Konwencja o Przystosowaniu Dzieci (sporządzona w Strasburgu dnia 24 kwietnia 1967 r. (Dz. U. 1999 nr 99 poz. 1157) ma zastosowanie do dzieci, które w momencie przystosowania nie ukończyły 18 lat, nie zawarły związku małżeńskiego oraz nie są uznawane przez prawo za pełnoletnie. Europejska Konwencja o Statusie Prawnym Dziecka Pozamałżeńskiego (sporządzona w Strasburgu dnia 15 października 1975 r. (Dz. U. 1999 nr 79 poz. 888), zrównuje w prawach dzieci małżeńskie i pozamałżeńskie.

Uchwalona przez Stolicę Apostolską Karta Praw Rodziny w 1980 r. podkreśla m.in. prawo do istnienia i budowy rodziny, prawo do przekazania życia i wychowania dzieci wedle własnych tradycji i wartości, prawo do mieszkania pozwalającego na godziwe życie rodzinne oraz prawo do zabezpieczenia fizycznego, społecznego, politycznego i ekonomicznego.

1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny w Gminie Popów będzie realizowany m.in. w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2025 r. poz. 49);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.);

- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 323 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 1993 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1673);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2024 r. poz. 338 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2024 r. poz. 246);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2024 r. poz. 1512);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2024 r. poz. 1576);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2024 r. poz. 1829);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2024 r. poz. 1491 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 23 maja 2024 r. o bonie energetycznym oraz o zmianie niektórych ustaw w celu ograniczenia cen energii elektrycznej, gazu ziemnego i ciepła systemowego (Dz. U. z 2024 r. poz. 859);
- ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1335);
- ustawa z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 167 z późn. zm.);
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Popów na lata 2021-2026.

2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE POPÓW

Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka w gminie Popów została oparta na badaniu źródeł zastanych (danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie, bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców) oraz analizie ankiet skierowanych do przedstawicieli środowiska lokalnego i pedagogów funkcjonujących w gminie placówek oświatowych. Do analizy przedłożono 14 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do mieszkańców oraz 5 ankiet wypełnionych przez pedagogów i dyrektorów z placówek systemu oświaty.

Wśród ankietowanych było 79% kobiet i 21% mężczyzn. Dominujące grupy respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 26-35 lat i 36-45 lat (po 29%) oraz osoby w wieku 46-55 lat (21%). Mniejszy odsetek spośród badanych stanowiły grupy osób w wieku powyżej 65 lat (14%) oraz osoby w wieku 56-65 lat (7%). W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 25. roku życia. Jeśli chodzi o poziom wykształcenia uczestników badania, to 43% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia średniego. Kolejną grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem wyższym (36%) i zasadniczym zawodowym (21%).

Biorąc pod uwagę czas zamieszkiwania w gminie, to 79% wszystkich respondentów ankiety mieszka na terenie gminy Popów od urodzenia, a 21% uczestników badania zamieszkuje w gminie od 4 do 34 lat. Można zatem domniemywać, iż ankietowani mają ugruntowane i przemyślane opinie na temat niekorzystnych zjawisk widocznych w gminie oraz problemów, jakie dotyczą jej mieszkańców. Profil respondentów ankiety prezentuje poniższa tabela.

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”

liczba ankietowanych	płeć	grupa wiekowa	czas zamieszkiwania w gminie	wykształcenie
14	kobiety (79%)	26-35 lat (29%)	od urodzenia (79%)	zasadnicze zawodowe (21%)
		36-45 lat (29%)		średnie (43%)
	46-55 lat (21%)	od 4 do 34 lat (21%)		
	56-65 lat (7%)			
	pow. 65 lat (14%)	wyższe (36%)		
	mężczyźni (21%)			

Diagnoza uwzględnia również analizę SWOT, która została przeprowadzona w obszarach: „Rodzina, dzieci i młodzież, przemoc domowa”; „Zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne” oraz „Kapitał społeczny i ludzki”.

2.1. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu Wspierania Rodziny w Gminie Popów na lata 2025-2027 są rodziny zamieszkujące teren gminy Popów, w szczególności rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym oraz rodziny wymagające wsparcia ze strony profesjonalnych służb społecznych.

Program kierowany jest głównie do: rodzin niepełnych, rodzin wielodzietnych, rodzin z dzieckiem z niepełnosprawnością, małoletnich matek, rodzin wychowujących dzieci do lat 5, rodzin zmagających się z trudnościami wychowywania dzieci w wieku dojrzewania, rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka.

2.2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.2.1. DANE OGÓLNE

Gmina Popów to gmina wiejska położona w północnej części województwa śląskiego, w obrębie północnej części powiatu kłobuckiego. Zajmuje obszar 102,20 km², co stanowi 11,50% powierzchni powiatu, i jest jedną z dziewięciu powiatowych jednostek terytorialnych. Teren gminy sąsiaduje administracyjnie z gminami powiatu kłobuckiego: Miedźno, Opatów i Lipie oraz gminami powiatu pajęczańskiego: Działoszyn, Pajęczno i Nowa Brzeźnica.

W ramach struktury administracyjnej terytorium gminy obejmuje swoim obszarem 17 sołectw: Annolesie, Brzózki, Dąbrowa, Dąbrówka, Dębie, Florianów, Kamięszczyzna, Kule, Nowa Wieś, Płaczki, Popów, Rębielice Królewskie, Wąsosz Górny, Wąsosz Dolny, Więcki, Zawady i Zbory. Siedziba władz gminy znajduje się w miejscowości Zawady.

Najliczniej zamieszkiwaną jednostką gminną jest sołectwo Zawady (937 mieszkańców), natomiast najmniej mieszkańców liczy sołectwo Kule (77 osób).

Sieć dróg w gminie tworzą: droga wojewódzka nr 491 Raciszyn – Częstochowa oraz drogi powiatowe i gminne. Długość dróg publicznych w gminie wynosi ogółem 133 km (w tym drogi gminne 67,5 km). Usługi komunikacyjne na terenie gminy świadczy F.H.U. Gepard z Chęcín.

Gmina Popów ma charakter rolniczy; w strukturze gruntów użytki rolne zajmują ok. 56% powierzchni gminy, zaś lasy stanowią ok. 31% jej terenu. Liczba indywidualnych gospodarstw rolnych wynosi 659, a średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego 7,00 ha.

Gmina Popów rozwija funkcje produkcyjne, handlowe i usługowe, a ze względu na korzystne położenie geograficzne oraz atrakcyjne tereny rekreacyjne i leśne rozwija także funkcje turystyczne. Gmina słynie w regionie z wyjątkowych walorów przyrodniczo-krajobrazowych oraz dobrze rozwiniętego przemysłu przetwórstwa owocowo-warzywnego.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2023 r. na terenie gminy było zarejestrowanych 613 podmiotów gospodarczych. Większość z nich działała w sektorze prywatnym (586 podmiotów), głównie były to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą (499 podmiotów). Spośród funkcjonujących w gminie podmiotów gospodarczych najczęściej działało w takich branżach jak: handel hurtowy i detaliczny oraz naprawa pojazdów samochodowych, przetwórstwo przemysłowe oraz budownictwo.

W latach 2021-2023 powstało na terenie gminy 13 nowych firm dających zatrudnienie jej mieszkańcom, m.in. Usługi Leśne Konar, ZPH Creative Wood, Nekro, Błażej Dachy, ZHU Abram, Przedsiębiorstwo Usługowe Bud-Mal, Antem Usługi brukarsko-kamieniarskie, Wamax, Mk Bud, Magbud oraz Wawrzix.

Poziom rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Popów jest zróżnicowany. Bardzo dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa o długości 76,1 km, która zaopatruje w wodę ponad 95% mieszkańców. Dostęp do sieci kanalizacyjnej o długości 57,39 km posiada blisko 52% ludności. Obszar gminy jest częściowo zgazyfikowany. Na terenie gminy funkcjonuje 1 oczyszczalnia ścieków komunalnych oraz 93 oczyszczalnie przydomowe. W Popowie znajduje się także Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. W latach 2021-2023 w gminie Popów realizowano wiele inwestycji, były to m.in.: budowa Gminnej Hali Sportowej w Popowie, modernizacja ul. Przemysłowej oraz części ul. Traugutta w Wąsoszu Górnym, przebudowa ul. Szkolnej w Zawadach, budowa boiska sportowego „Orlik” wraz z zagospodarowaniem terenu w Zawadach, budowa sieci kanalizacji sanitarnej w Rębielicach Królewskich, realizacja projektu „Wsparcie usług społecznych w gminie Popów”, rozbudowa ul. Turystycznej i Sosnowej w Zawadach.

Sieć żłobków, placówek wychowania przedszkolnego i oświatowych w gminie to: 1 placówka opieki nad dziećmi do lat 3 (gminny klub dziecięcy), 5 placówek wychowania przedszkolnego (5 oddziałów przedszkolnych w szkołach) oraz 5 szkół podstawowych. W roku szkolnym 2023/2024 opieką w klubie dziecięcym objętych było 12 dzieci, do oddziałów przedszkolnych uczęszczało 209 dzieci, a do szkół podstawowych 399 uczniów.

Działalnością kulturalną w gminie zajmują się Gminne Centrum Kultury w Popowie i Gminna Biblioteka Publiczna w Popowie. Placówki realizują zadania w zakresie upowszechniania kultury oraz organizowania imprez gminnych, a także przyczyniają się do poszerzenia zainteresowań mieszkańców kulturą, sztuką i tradycjami oraz aktywnym stylem życia. Na terenie gminy funkcjonuje także 5 świetlic wiejskich, 6 remiz OSP oraz 10 Kół Gospodyń Wiejskich. Aktywizacją środowiska seniorów zajmuje się Koło Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Popowie.

Propagowaniu sportu i rozwojowi kultury fizycznej w gminie służą obiekty rekreacyjno-sportowe, a wśród nich m.in. Gminna Hala Sportowa w Popowie, stadion sportowy w Zawadach (boisko do piłki nożnej – pełnowymiarowe i treningowe), stadion do piłki nożnej przy GZSP w Popowie, boiska do koszykówki i siatkówki, strefy aktywności, a także sale gimnastyczne w szkołach i place zabaw. Propagowaniem kultury fizycznej w gminie zajmuje się również działający na jej terenie Klub Sportowy „Liswarta” Popów, w skład którego wchodzi drużyny piłki nożnej zarówno seniorów, jak i grup młodzieżowych oraz dziecięcych.

Zadania w zakresie podstawowej ochrony zdrowia w gminie realizują 3 publiczne zakłady opieki zdrowotnej oraz 2 apteki i 1 punkt apteczny. Świadczenia wyższego rzędu (szpital, zabiegi) odbywają się w Kłobucku. Ponadto szeroką specjalistyczną opiekę lekarską mieszkańcy gminy Popów mogą uzyskać w Częstochowie.

Pomoc społeczną świadczy mieszkańcom Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Popowie, którego działalność pomocową uzupełniają parafie i 9 organizacji pozarządowych, którym samorząd gminy dofinansowuje działalność statutową oraz współpracuje z nimi przy realizacji różnych przedsięwzięć na rzecz społeczności lokalnej. Nad bezpieczeństwem publicznym mieszkańców gminy czuwają funkcjonariusze z Komendy Powiatowej Policji w Kłobucku. Na terenie gminy działa 6 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych (w Dębju, Popowie, Rębielicach Królewskich, Wąsoszu Górnym, Więckach i Zborach). Gmina Popów współpracuje z innymi jednostkami samorządu terytorialnego w regionie oraz bierze udział w działaniach związków ponadgminnych, m.in. uczestniczy w pracach stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Zielony Wierchołek Śląska”.

2.2.2. DEMOGRAFIA

Na koniec 2023 r. gmina Popów liczyła 5 740 mieszkańców, w tym 2 937 kobiet, które stanowiły 51,17% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła w przybliżeniu 56 osób na km². Dane szczegółowe dotyczące struktury wiekowej ludności gminy przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	1 052	1 043	1 003
udział w liczbie mieszkańców	17,99%	17,95%	17,47%
liczba osób w wieku produkcyjnym	3 607	3 559	3 535
udział w liczbie mieszkańców	61,68%	61,25%	61,59%
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 189	1 209	1 202
udział w liczbie mieszkańców	20,33%	20,81%	20,94%

liczba mieszkańców ogółem	5 848	5 811	5 740
----------------------------------	--------------	--------------	--------------

Dane Urzędu Gminy Popów.

W analizowanym okresie ogólna liczba ludności gminy systematycznie malała. Zmniejszała się zarówno liczba dzieci i młodzieży, jak i liczba osób w wieku produkcyjnym, wahała się natomiast liczba osób starszych. Sytuację demograficzną kształtują także przyrost naturalny oraz saldo migracji. Dane w tym zakresie odnoszące się do gminy Popów przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 3. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba urodzeń	58	47	34
liczba zgonów	72	71	72
przyrost naturalny	-14	-24	-38

Dane Urzędu Gminy Popów.

Tabela 4. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
zameldowania spoza gminy	57	35	22
wymeldowania poza gminę	47	50	49
saldo migracji ogółem	10	-15	-27

Dane Urzędu Gminy Popów.

W latach 2021-2023 liczba urodzeń w gminie malała, zaś liczba zgonów utrzymywała się na zbliżonym poziomie. Obliczany na ich podstawie przyrost naturalny był w rozpatrywanym okresie stale ujemny, bowiem liczba zgonów przewyższała liczbę urodzeń. Na liczbę mieszkańców w gminie wpływał również ruch migracyjny. W analizowanym okresie migracje odbywały się głównie w ruchu wewnętrznym. Saldo migracji ulegało wahaniom wykazując w 2021 r. wartość dodatnią, zaś w latach 2022-2023 saldo migracji było ujemne.

2.2.3. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA

W latach 2021-2023 liczba mieszkań komunalnych będących w zasobach mieszkaniowych gminy Popów utrzymywała się na jednakowym poziomie (po 7 mieszkań o łącznej powierzchni użytkowej 312,66 m² w każdym roku). Nie zmieniała się także liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych (po 17 osób w każdym roku analizy). Jeśli chodzi o mieszkania socjalne, to w rozpatrywanym okresie gmina nie dysponowała takimi lokalami. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba mieszkań komunalnych	7	7	7

łącna powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych (w m2)	312,66	312,66	312,66
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	17	17	17

Dane Urzędu Gminy Popów.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. W gminie Popów pomoc ta jest realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, a dane dotyczące liczby rodzin, którym przyznano dodatek, i ich łącznej wartości prezentuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 6. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba rodzin, którym przyznano dodatek mieszkaniowy	2	2	1
liczba przyznanych dodatków mieszkaniowych	15	21	12
wartość przyznanych dodatków mieszkaniowych (w zł)	6 424,50	10 151,40	5 797,98

Dane Urzędu Gminy Popów.

2.2.4. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Kłobucku w latach 2021-2023 liczba osób bezrobotnych w gminie wahała się: 142 osoby na koniec 2021 r., 134 osoby na koniec roku następnego, 141 osób na koniec roku 2023. Udział bezrobotnych w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym także ulegał wahaniom. W latach 2021-2022 wśród osób pozostających bez pracy większość stanowiły kobiety, ich liczba wyniosła odpowiednio: 78 (w stosunku do 64 mężczyzn) na koniec 2021 r. i 73 (w stosunku do 61 mężczyzn) na koniec 2022 r., natomiast w 2023 r. większość osób bezrobotnych stanowili mężczyźni 71 (w stosunku do 70 kobiet) na koniec 2023 r. Dane dotyczące bezrobocia przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 7. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób w wieku produkcyjnym	3 607	3 559	3 535
liczba bezrobotnych w gminie	142	134	141
udział ogólnej liczby osób bezrobotnych w liczbie osób w wieku produkcyjnym	3,94%	3,77%	3,99%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	78	73	70
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	54,93%	54,48%	49,65%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Kłobucku.

Tabela 8. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
stopa bezrobocia w powiecie kłobuckim	8,5%	7,3%	7,5%
stopa bezrobocia w województwie śląskim	4,3%	3,7%	3,6%
stopa bezrobocia w kraju	5,4%	5,2%	5,1%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Popowie i Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2021-2023 powiat kłobucki charakteryzował się wyższą w stosunku do województwa śląskiego i w stosunku do kraju stopą bezrobocia. W analizowanym okresie poziom bezrobocia w powiecie ulegał wahaniom, natomiast zarówno w województwie, jak i w kraju, sukcesywnie malał.

2.2.5. PRZESTĘPCZOŚĆ ORAZ DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE

Według danych udostępnionych na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu przez Komendę Powiatową Policji w Kłobucku, na terenie gminy Popów w 2021 r. stwierdzono ogółem 35 przestępstw, w 2022 r. 53 przestępstwa i w 2023 r. 114 przestępstw. W analizowanym okresie odnotowano 1 przestępstwo popełnione przez osobę nieletnią w 2023 r. Do najczęściej popełnianych przestępstw w 2023 r. należały: przestępstwa przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji (18 przypadków, o 2 więcej w porównaniu z 2022 r.), przeciwko mieniu (9 przypadków, o 1 więcej w porównaniu z 2022 r.), przeciwko życiu i zdrowiu (7 przypadków, o 6 więcej w porównaniu z 2022 r.), z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii (6 przypadków, o 3 więcej w porównaniu z 2022 r.) oraz przeciwko rodzinie i opiece (5 przypadków, o 3 mniej w porównaniu z 2022 r.). Dane szczegółowe dotyczące przestępstw w rozbiciu na poszczególne kategorie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 9. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	liczba przestępstw		
	2021	2022	2023
stwierdzono ogółem przestępstw	35	53	114
w tym popełnionych przez nieletnich	0	0	1
w tym wg poszczególnych kategorii			
przeciwko życiu i zdrowiu	1	1	7
przeciwko wolności	2	0	4
przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji	14	16	18
przeciwko mieniu	6	8	9
przeciwko rodzinie i opiece	4	8	5

przeciwko wiarygodności dokumentów	0	1	1
przeciwko wolności seksualnej i obyczajności	0	0	0
z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	0	3	6

Dane Komendy Powiatowej Policji w Kłobucku.

Jeśli chodzi o strukturę wiekową sprawców, to w 2021 r. najczęściej przestępstw na terenie gminy Popów popełniły osoby w wieku 21-30 lat i 41-50 lat (po 7 przypadków), w 2022 r. zdecydowanie przeważały osoby w wieku 31-40 lat (17 przypadków), a w 2023 r. były to osoby w wieku 21-30 lat (15 przypadków) i 31-40 lat (11 przypadków).

Funkcjonariusze Komendy Powiatowej Policji w Kłobucku przeprowadzali na terenie gminy interwencje domowe. W wyniku podejmowanych działań wprowadzane były procedury „Niebieskie Karty”. W rozpatrywanym okresie ich liczba wahała się (7 w 2021 r., 3 w 2022 r., 7 w 2023 r.).

W ramach szeroko rozumianej profilaktyki przedstawiciele Policji uczestniczą w spotkaniach z dziećmi i młodzieżą, prowadzą pogadanki i prelekcje profilaktyczne, utrzymują stały kontakt z lokalną społecznością, organizują zebrania z mieszkańcami dotyczące bezpieczeństwa w gminie, dokonują sprawdzania oraz obserwacji miejsc szczególnie niebezpiecznych, a także biorą czynny udział w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Według danych Sądu Rejonowego w Częstochowie – IV Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej Wykonujący Orzeczenia w Sprawach Rodzinnych i Nieletnich prowadził w latach 2021-2023 wobec mieszkańców gminy następujące nadzory kuratorskie:

Tabela 10. Nadzory prowadzone w gminie w latach 2021-2023

2021		2022		2023	
ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób	ogólna liczba spraw	ogólna liczba osób
3	7	3	7	4	10
nadzory w sprawach nieletnich, którzy prezentują przejawy demoralizacji					
liczba spraw		liczba spraw		liczba spraw	
2		1		2	

Dane Sądu Rejonowego w Częstochowie.

2.3. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO

Mieszkańcy gminy oprócz podmiotów działających lokalnie, mogą korzystać ze wsparcia instytucji ponadlokalnych, regionalnych i ogólnopolskich. Przedstawione zostały informacje o jednostkach wspierających rodziny i dzieci w gminie Popów usytuowanych na terenie gminy oraz jednostkach udzielających wsparcia mieszkańcom gminy działających poza strukturami gminy.

2.3.1. JEDNOSTKI WSPARCIA Z TERENU GMINY

2.3.1.1. POMOC SPOŁECZNA RODZINIE I DZIECKU

Pomoc społeczną rodzinie i dziecku w gminie świadczy **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**. Jednostka ta realizuje zadania wynikające m.in. z takich aktów prawnych, jak: ustawa o pomocy społecznej, ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawa o świadczeniach rodzinnych, ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o pomocy państwa w wychowaniu dzieci.

W 2023 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej do realizacji swoich zadań zatrudniał 10 osób, w tym: kadra kierownicza – 2, pracownicy socjalni – 3, pracownicy wykonujący usługi opiekuńcze – 1, pozostali pracownicy – 4.

W 2023 r. na jednego pracownika socjalnego przypadało 1 913 mieszkańców gminy oraz 17 rodzin objętych pracą socjalną. Wymóg określony w ustawie o pomocy społecznej, która nakłada obowiązek zatrudnienia 1 pracownika socjalnego na 2 tysiące mieszkańców, nie mniej jednak niż 3 pracowników, lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących, był spełniony.

Poniższe tabele prezentują dane dotyczące środków finansowych, które Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej wydatkował na świadczenia z pomocy społecznej w gminie oraz dane liczbowe dotyczące beneficjentów objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2021-2023.

Tabela 11. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na świadczenia z pomocy społecznej mieszkańcom gminy w latach 2021-2023

wielkość wydatków (w zł)	2021	2022	2023
ogółem	120 430,39	142 296,04	138 473,85

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popowie.

Tabela 12. Środki finansowe pozyskane ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej (projekty, środki z budżetu UE) w latach 2021-2023

wielkość środków finansowych pozyskanych ze źródeł zewnętrznych (w zł)	2021	2022	2023
ogółem	401 794,78	760 521,99	154 543,24

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popowie.

Wartość środków przeznaczanych w gminie na pomoc społeczną w latach 2021-2023 ulegała wahaniom. Warto dodać, że w analizowanym okresie na realizację zadań z zakresu polityki społecznej pozyskano środki finansowe ze źródeł zewnętrznych.

Tabela 13. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	49	46	56
liczba rodzin	41	39	43
liczba osób w rodzinach	75	66	79
udział liczby osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w ogóle ludności gminy	1,28%	1,14%	1,38%

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popowie.

Liczba osób w rodzinach objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2021-2023 ulegała wahaniom. Analogicznie wahał się udział beneficjentów systemu pomocy społecznej w ogóle ludności gminy. Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnych tabelach informacje na temat struktury wiekowej i aktywności zawodowej odbiorców oraz powodów przyznania pomocy społecznej w 2023 r.

Tabela 14. Struktura demograficzna beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2023 r.

grupa wiekowa	liczba osób
0-17 lat	19
18-25 lat	3
26-35 lat	9
36-45 lat	12
46-55 lat	9
56-65 lat	21
66 lat i więcej	18
razem	91

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popowie.

Tabela 15. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2023 r.

rodzaj aktywności zawodowej	liczba osób powyżej 18 lat, którym przyznano pomoc według decyzji administracyjnych
pracuje	5
pracuje dorywczo	5
nie pracuje	20
studiuje	0
uczy się	0
na rencie	12
na emeryturze	14
na zasiłku dla bezrobotnych	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popowie.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych przez GOPS pomocą społeczną w 2023 r. wykazała, że największe grupy stanowiły osoby w wieku 56-65 lat. Jeśli zaś chodzi o aktywność zawodową dorosłych odbiorców pomocy społecznej, to najliczniejszą grupę stanowiły osoby niepracujące.

Tabela 16. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2021-2023

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
ubóstwo	24	21	23	40	31	38
bezdomność	1	1	3	1	1	3
potrzeba ochrony macierzyństwa	0	0	0	0	0	0
bezrobocie	10	12	13	18	18	28
niepełnosprawność	22	18	21	39	39	38
długotrwała lub ciężka choroba	11	5	7	21	7	10
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	1	1	4	5	5	19
w tym rodziny niepełne	1	0	0	5	0	0
w tym rodziny wielodzietne	0	0	4	0	0	19
przemoc domowa	0	0	1	0	0	1
alkoholizm	0	0	0	0	0	0
narkomania	0	0	0	0	0	0
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	1	1	0	1	2
zdarzenie losowe	0	2	0	0	3	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popowie.

W latach 2021-2023 najczęstszymi przyczynami przyznawania pomocy społecznej w gminie były ubóstwo i niepełnosprawność. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia z obu powodów ulegała wahaniom. Kolejnymi przyczynami udzielania pomocy były rosnące pod względem liczby rodzin bezrobocie oraz wahająca się pod względem liczby rodzin długotrwała lub ciężka choroba. Ponadto należy dodać, że przyczynami udzielenia mieszkańcom gminy wsparcia z pomocy społecznej były także bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, bezdomność, trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego oraz zdarzenia losowe i przemoc domowa. Dane dotyczące form wsparcia udzielonego mieszkańcom gminy w latach 2021-2023 przedstawia kolejna tabela.

Tabela 17. Rodzaje wsparcia udzielanego przez GOPS w latach 2021-2023

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
pieniężna	31	29	31	26	28	30	45	46	54
rzeczowa	0	0	0	0	0	0	0	0	0
praca socjalna	X	X	X	16	42	52	29	76	102
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	0	0	0	0	0	0
schronienie	1	1	3	1	1	3	1	1	3
usługi opiekuńcze	11	9	10	11	9	10	17	14	15
specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popowie.

W latach 2021-2023 najważniejszą formą wsparcia udzielaną mieszkańcom gminy była praca socjalna. Polegała ona m.in. na udzielaniu informacji, wskazówek i pomocy przy rozwiązywaniu trudnych spraw życiowych, świadczeniu poradnictwa oraz współpracy z innymi podmiotami pomocy społecznej. Liczba osób w rodzinach, które skorzystały z tej formy wsparcia, znacząco rosła w trakcie rozpatrywanego okresu. Ważną formę wsparcia udzielonego mieszkańcom stanowiła pomoc finansowa, świadczona głównie w postaci zasiłków. W przypadku pomocy finansowej liczba osób w rodzinach, którym w latach 2021-2023 przyznano świadczenie, także systematycznie rosła. W nieco mniejszym zakresie mieszkańcom przyznawano wsparcie w formie usług opiekuńczych oraz udzielania schronienia. W analizowanym okresie w gminie Popów nie udzielano wsparcia w postaci pomocy rzeczowej.

Osoby niezdolne do samodzielnego funkcjonowania w środowisku, dla których pomoc w postaci usług opiekuńczych okazywała się niewystarczająca dla zaspokojenia ich podstawowych potrzeb życiowych, z uwagi na konieczność zapewnienia im całodobowej opieki (z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności), były kierowane przez GOPS do domów pomocy społecznej. Dane dotyczące liczby skierowań do DPS-ów, liczby osób w nich przebywających oraz kosztów ponoszonych przez gminę z tytułu ich pobytu w DPS-ie przedstawiają kolejne tabele.

Tabela 18. Skierowania, pobyt i koszty pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób z gminy skierowanych do DPS-u	0	3	1
liczba osób z gminy przebywających w DPS-ie	9	12	13

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popowie.

Tabela 19. Koszty ponoszone przez gminę z tytułu pobytu mieszkańców w DPS-ie (w zł) w latach 2021-2023

2021	2022	2023
309 358,02	430 772,95	537 681,65

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popowie.

Istotnym narzędziem pracy socjalnej jest kontrakt socjalny. W latach 2021-2022 kontraktów socjalnych nie zawierano, natomiast w 2023 r. zawarto i zrealizowano 3 takie kontrakty.

Z pomocy w postaci ciepłego posiłku przyznawanego w ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 skorzystało w 2021 r. 9 dzieci, w 2022 r. 7 dzieci, a w 2023 r. 17 dzieci. W ramach rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 z pomocy w formie świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności skorzystało w 2021 r. 19 osób dorosłych, w 2022 r. 16 osób dorosłych, a w 2023 r. 22 osoby dorosłe.

W ramach **Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa**, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) – Ośrodek realizuje pomoc w zakresie dystrybucji bezpłatnych produktów żywnościowych, pełniąc rolę organizacji partnerskiej o zasięgu lokalnym. W 2023 r. wsparcie z Programu otrzymało 61 rodzin (125 osób w rodzinach) pochodzących z gminy Popów.

W analizowanym okresie GOPS w Popowie podejmował także wiele działań na rzecz społeczności lokalnej, szczególnie osób starszych i osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin, m.in.:

- „Asystent osobisty osoby niepełnosprawnej” – celem programu jest pomoc osobom z niepełnosprawnościami w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym. W 2023 r. usługi asystenckie przyznano 8 osobom – wydatkowano na ten cel kwotę 143 323,24 zł,
- „Opieka wytchnieniowa” – ma na celu wsparcie członków rodziny lub opiekunów osób z niepełnosprawnością poprzez pomoc w codziennych obowiązkach lub zapewnienie czasowego zastępstwa. W 2023 r. pomoc w formie usługi opieki wytchnieniowej

w ramach pobytu dziennego otrzymała 1 osoba i także 1 osoba skorzystała ze wsparcia w ramach pobytu całodobowego – wydatkowano na ten cel 11 220 zł,

- „Opieka 75+” – cel programu to poprawa dostępności do usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób samotnych lub samotnie gospodarujących, a także pozostających w rodzinie, w wieku 75 lat i więcej. W 2023 r. świadczenie przyznano 5 osobom – wydatkowano 4 711,20 zł,
- Nieodpłatna wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego i wspomagającego – w 2023 r. wypożyczone zostało 1 łóżko rehabilitacyjne i 2 podpórki dwukołowe.

Ośrodek udzielał również pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terenie tego państwa. W 2023 r. udzielono wsparcia w postaci:

- świadczeń rodzinnych dla obywateli Ukrainy – wydatkowano na ten cel 3 570 zł,
- świadczeń pieniężnych w wysokości 300,00 zł – przyznano 8 świadczeń, wydatkowano 2 400 zł,
- dożywiania dzieci w szkole i przedszkolu – wsparcie otrzymało 2 dzieci, wydatkowano 536 zł,
- całodziennego wyżywienia i zakwaterowania dla uchodźców z Ukrainy – wydatki wraz z kosztami obsługi wyniosły 93 616 zł.

Pracownicy Ośrodka realizowali również inne zadania pozaustawowe, m.in. wykonywali procedury związane z wydawaniem zaświadczeń do Programu „Czyste powietrze”, który daje możliwość uboższej części społeczeństwa ubiegania się o dodatkowe środki finansowe (wydano 114 zaświadczeń).

2.3.1.2. PIECZA ZASTĘPCZA, ASYSTENTURA RODZINY, ŚWIADCZENIE „ZA ŻYCIEM”, ŚWIADCZENIA RODZINNE I ALIMENTACYJNE

W latach 2021-2023 w pieczy zastępczej, za którą gmina ponosi odpłatność, w każdym roku analizy przebywało po siedmioro dzieci z gminy. Dane prezentuje poniższa tabela.

Tabela 20. Piecza zastępcza w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba dzieci w pieczy zastępczej, za które gmina ponosiła odpłatność	7	7	7
koszty ponoszone przez gminę z tytułu pieczy zastępczej (w zł)	72 242,31	67 157,46	86 010,27
liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie gminy	6	6	5
w tym rodzin zastępczych pełniących obowiązki pogotowia rodzinnego	0	0	0

wielkość wydatkowanych środków na potrzeby rodzin zastępczych (w zł), w których przebywają dzieci z gminy	24 012,63	30 748,64	42 317,31
---	-----------	-----------	-----------

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popowie.

W latach 2021-2023 opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej objęte były odpowiednio: 57, 73 i ponownie 73 rodziny. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 21. Rodziny objęte opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba rodzin objętych opieką ośrodka	57	73	73
w tym nowych w danym roku rodzin objętych opieką ośrodka	8	8	11
liczba rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka	10	5	9
w tym nowych w danym roku rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka	3	2	4
liczba rodzin z dziećmi, w których zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	0	0	2
w tym nowych w danym roku rodzin z dziećmi, w których zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	0	0	2

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popowie.

W 2023 r. pracownicy GOPS-u na bieżąco monitorowali sytuację dzieci z rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Edukowano rodziny w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich, prowadzono pracę socjalną, udzielano wskazówek, informacji i pomocy w zakresie rozwiązywania spraw życiowych, uzyskania poradnictwa dotyczącego możliwości rozwiązywania problemów i udzielania pomocy przez właściwe instytucje państwowe, samorządowe i organizacje pozarządowe.

Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej mogą – zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – otrzymać wsparcie od gminy w postaci asystenta rodziny. Wsparcie asystenta rodziny kierowane jest w szczególności do rodzin, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej, natomiast istnieje szansa ich powrotu do rodziny biologicznej; rodzin zagrożonych umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej; rodzin, u których występują okresowe trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

Zadaniem asystenta rodziny jest całościowe wspieranie rodziny wychowującej dzieci, zagrożonej wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także poprzez

pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności. Bardzo ważnym jest indywidualne podejście do rodziny i jej problemów, co będzie służyło rozwojowi kompetencji wszystkich jej członków. Rodzina bowiem jest podstawowym środowiskiem, które powinno gwarantować dzieciom bezpieczeństwo emocjonalne, dawać im poczucie więzi i doświadczenia niezbędne dla ich prawidłowego rozwoju. Zaburzenia w funkcjonowaniu rodziny, powodujące groźne dysfunkcje, takie jak uzależnienia, przemoc, zaniedbanie, bezradność, mogą prowadzić do konieczności objęcia dzieci opieką zastępczą. Jednym z narzędzi pracy z rodziną w takiej sytuacji jest wprowadzenie do niej asystenta.

Asystent rodziny powinien mieć warunki do własnego rozwoju, sprawdzenia i wzmocnienia swoich kompetencji oraz poszerzania wiedzy. Niezależnie bowiem od formy zatrudnienia, asystent rodziny jest pracownikiem jednostki organizacyjnej pomocy społecznej, jednostki gminnej lub jednostki pracującej na zlecenie gminy. Ma więc takie same prawa i obowiązki, jak pozostali pracownicy oraz prawo do ochrony przewidzianej dla pracowników wykonujących zadania publiczne.

Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15. Praca asystenta nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie tej samej gminy. Nie może on też prowadzić postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

W 2023 r. z usług 2 asystentów korzystało w gminie 5 rodzin, w których wychowywało się 10 dzieci. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystentów rodziny w gminie.

Tabela 22. Asystentura rodziny w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba asystentów rodziny	1	1	2
liczba rodzin objętych wsparciem	7	6	5
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	8	8	10
przeciętny czas pracy z rodziną (miesiące)	40	40	4
koszty ponoszone w związku z zatrudnieniem asystentów rodziny (w zł)	10 092,85	15 877,5	11 037

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popowie.

W związku z wejściem w życie dnia 1 stycznia 2017 r. ustawy o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „**Za życiem**” do kręgu odbiorców usług asystenta rodziny doszły także kobiety w ciąży, ich rodziny oraz rodziny z dzieckiem posiadającym zaświadczenie o zdiagnozowanym ciężkim i nieodwracalnym upośledzeniu albo nieuleczalnej chorobie zagrażającej jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie

porodu. Pomoc tym osobom i rodzinom polega m.in. na koordynowaniu poradnictwa i wsparcia możliwego do uzyskania ze strony różnych instytucji.

Z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W rozpatrywanym okresie w gminie przyznano po 1 takim świadczeniu w latach 2021-2022.

W ramach szeroko rozumianej pomocy społecznej GOPS przyznawał mieszkańcom **świadczenia rodzinne**. Poniższe tabele prezentują informacje o wartości, rodzajach i liczbie świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2021-2023.

Tabela 23. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
wartość przyznanych świadczeń rodzinnych (w zł)	1 545 803	1 674 192	1 822 491
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie rodzinne	491	401	435

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popowie.

Tabela 24. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2021-2023

rodzaj świadczenia	liczba przyznanych świadczeń		
	2021	2022	2023
zasiłek rodzinny	3 268	2 813	2 402
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	12	9	16
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	112	103	116
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowania dziecka	35	20	41
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	206	210	185
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	318	289	298
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	551	498	468
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	286	289	228
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	41	29	16
zasiłek pielęgnacyjny	1 224	1 306	1 240
świadczenie pielęgnacyjne	292	390	433
specjalny zasiłek opiekuńczy	7	0	0
zasiłek dla opiekuna	0	0	0
świadczenie rodzicielskie	128	91	82
razem	6 480	6 047	5 525

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popowie.

W latach 2021-2023 ogólna liczba wszystkich świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom gminy zmniejszała się z roku na rok. Podstawową formą wsparcia w tym zakresie był zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Liczba przyznanych tego typu świadczeń z każdym rokiem malała. Istotne formy wsparcia stanowiły również dodatki do zasiłku rodzinnego z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego oraz z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej, jak również zasiłki pielęgnacyjne i świadczenia pielęgnacyjne.

Ważną formą wsparcia udzielaną mieszkańcom gminy przez GOPS były świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Ta pomoc finansowa świadczona jest zgodnie z ustawą o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

Tabela 25. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	23	18	15
liczba przyznanych świadczeń	284	292	230
wartość wydatków na świadczenia (zł)	113 242,19	118 267,81	93 971,65

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popowie.

Wartość wydatków na realizację świadczeń z funduszu alimentacyjnego, które w latach 2021-2023 GOPS w Popowie wypłacał mieszkańcom gminy, ulegała wahaniom, podobnie wahała się liczba przyznanych świadczeń w trakcie rozpatrywanego okresu.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również świadczenia wychowawcze. Ich celem jest częściowe pokrycie wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. Od 1.04.2016 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Popowie realizował Program Rodzina 500+. Obsługą programu w zakresie wniosków o świadczenia wychowawcze składanych od 1 stycznia 2022 r. zajął się Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

2.3.1.3. KARTA DUŻEJ RODZINY

W 2023 r. wydano w gminie 288 **Kart Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny (ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny) przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzice (rodzic lub małżonek rodzica) mają lub mieli łącznie na utrzymaniu co najmniej troje dzieci bez względu na ich wiek. Prawo do posiadania Karty przysługuje odpowiednio dziecku: w wieku do 18. roku życia; w wieku do 25. roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy; bez ograniczeń wiekowych – w przypadku

dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 26. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba wydanych kart	45	97	146
liczba rodzin korzystających ze wsparcia w ramach KDR	140	174	294
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem w ramach KDR	273	301	335

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popowie.

2.3.1.4. GMINNA KOMISJA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej świadczy również **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych**. Kolejne tabele przedstawiają dane dotyczące liczby członków GKRPA, opłat z zezwoleń na sprzedaż alkoholu, a także środków finansowych przeznaczonych na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej w gminie w latach 2021-2023.

Tabela 27. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób zaangażowanych w prace GKRPA	9	9	9

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Popów.

Tabela 28. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2021-2023

rodzaj	wartość w zł		
	2021	2022	2023
opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu	105 402,49	107 750,10	116 667,83

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Popów.

Tabela 29. Środki finansowe (w zł) przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej w gminie w latach 2021-2023

przeznaczenie	wielkość wydatków (w zł)		
	2021	2022	2023
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych	116 375,71	150 707,04	168 451,52
na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii	1 000,00	1 000,00	1 998,40
na przeciwdziałanie przemocy domowej	0	0	500,00
razem	117 375,71	151 707,04	170 949,92

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Popów.

W latach 2021-2023 środki przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy stale rosły. W ramach podejmowanych działań GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu oraz występowała do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego. Dane w tym zakresie przedstawia tabela poniżej.

Tabela 30. Działalność GKRPA w latach 2021-2023 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie

zakres danych	2021	2022	2023
liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu	10	16	17
liczba osób uzależnionych od alkoholu, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	0	2	5

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Popów.

W latach 2021-2023 liczba osób, z którymi GKRPA przeprowadzała rozmowy interwencyjno-motywujące w związku z nadużywaniem alkoholu, zwiększała się i wyniosła odpowiednio: 10, 16 i 17 osób. W analizowanym okresie Komisja wystąpiła z wnioskiem do sądu o podjęcie obowiązkowego leczenia odwykowego wobec 2 osób w 2022 r. i wobec 5 osób w 2023 r.

W ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii, Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Popów, jak również Programu Wspierania Rodziny w placówkach oświatowych realizowane były przedsięwzięcia profilaktyczne i dydaktyczne w formie kampanii i programów, warsztatów, pogadank, spektakli i konkursów (m.in. cykliczny konkurs fotograficzny „Nie bądź bałwan, nie bierz używek”) oraz imprez kulturalnych i rekreacyjnych promujących zdrowy styl życia, a w ramach alternatywnych form spędzania czasu wolnego zajęć sportowych. Wykorzystano także materiały edukacyjno-informacyjne (ulotki, plakaty, broszury). Ponadto ze środków GKRPA zorganizowano cykl zajęć pozalekcyjnych w Gminnym Centrum Kultury (m.in. tanecznych, tenisa stołowego, gimnastyki dla seniorów), sportowo-rekreacyjnych dla uczniów ze szkół podstawowych pn. „Powszechna Nauka Pływania dla uczniów klas II-III”, program zajęć sportowych dla przedszkolaków „Aktywne przedszkolaki w Gminie Popów”, sfinansowano także akcję Honorowego Krwiodawstwa, a wspólnie z ZHP w Kłobucku współorganizowano wypoczynek letni dla dzieci z terenu gminy Popów w formie półkolonii. Wspierano też działalność Kół Gospodyń Wiejskich, Koła Emerytów i Rencistów oraz Koła Niewidomych.

Jeśli chodzi o działalność w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej w analizowanym okresie, to GKRPA nie kontaktowała się z osobami dotkniętymi tym problemem i nie składała zawiadomień do prokuratury o przestępstwie przeciwko sprawcom przemocy domowej.

Szczególną rolę w systemie rozwiązywania problemów uzależnień oraz przeciwdziałania przemocy domowej odgrywa szeroko rozumiana profilaktyka i edukacja społeczna. Celem podejmowanych działań profilaktycznych jest podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej na temat występowania tych zjawisk. Na terenie gminy Popów działania o charakterze edukacyjnym i profilaktycznym podejmowane są m.in. przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny oraz podmioty wchodzące w jego skład, w tym Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komendę Powiatową Policji, placówki oświatowe i placówki ochrony zdrowia. Działania o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym oraz liczbę działań lub ich uczestników w 2023 r. przedstawiają dane zawarte w poniższej tabeli.

Tabela 31. Działania profilaktyczno-edukacyjne realizowane w gminie w 2023 r.

nazwa instytucji	nazwa działania	liczba działań/ uczestników 2023
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Poradnictwo w Punkcie Konsultacyjnym	37 osób
	Szkolenia dla sprzedawców alkoholu w formie terenowej	18 punktów sprzedaży
	Program „Aktywne przedszkolaki w Gminie Popów”	200 dzieci
	Działania profilaktyczno-edukacyjne o charakterze artystycznym, sportowym lub w formie konkursów	23 działania
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Pomoc w formie pracy socjalnej	102 osoby
	Wsparcie w sprawach bezradności opiekuńczo-wychowawczej	19 osób
	Pomoc asystenta rodziny	5 rodzin
Placówki systemu oświaty	Spektakle profilaktyczne i warsztaty	12 działań
	Konkursy profilaktyczne o charakterze artystycznym i sportowym	20 działań
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	Trening koncentracji uwagi dla dzieci w okresie edukacji wczesnoszkolnej	6 warsztatów
	Zajęcia psychoedukacyjne „Nie nietolerancji”	3 warsztaty
	Techniki wspomagające uczenie się	4 warsztaty
	Zajęcia profilaktyczne „Agresywnie czy asertywnie”	2 warsztaty
	Zajęcia profilaktyczne „Loguj się z głową”	4 warsztaty
	Wykład problemowy dla rodziców „Depresja wśród dzieci i młodzieży”	75 osób

	Zajęcia warsztatowe „Klasa to nie samotna wyspa”	37 uczniów
	Zajęcia warsztatowe „Razem możemy więcej”	36 uczniów
Komenda Powiatowa Policji w Kłobucku	Pogadanki profilaktyczne skierowane do dzieci, rodziców i seniorów	17 spotkań
Ośrodki zdrowia	Poradnictwo prowadzone przez położne	149 wizyt
	Działania prozdrowotne na rzecz rodzin i dzieci	7 działań

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popowie.

2.3.1.5. POMOC RODZINOM DOTKNIĘTYM PROBLEMAMI UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY

Istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów związanych z przemocą domową pełni **Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy**. Celem działania Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej na najniższym szczeblu samorządu terytorialnego. Zgodnie z postanowieniami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej gmina podejmuje działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym. Zespół interdyscyplinarny powołuje wójt, burmistrz albo prezydent miasta. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych.

W skład zespołu interdyscyplinarnego mogą wchodzić również przedstawiciele Żandarmerii Wojskowej, jeżeli Żandarmeria Wojskowa złoży taki wniosek do wójta, burmistrza albo prezydenta miasta w związku z zamieszkiwaniem na obszarze gminy żołnierza pełniącego czynną służbę wojskową, kuratorzy sądowi, prokuratorzy oraz przedstawiciele innych podmiotów niż określone w ustawie działających na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Zespół interdyscyplinarny opracowuje i przyjmuje regulamin określający szczegółowe warunki funkcjonowania zespołu oraz tryb i sposób powoływania grup diagnostyczno-pomocowych tworzonych w celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej, a także realizacji zadań, wynikających z postanowień ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, mających na celu udzielenie skutecznej pomocy osobom doznającym przemocy oraz podjęcie działań wobec osoby stosującej przemoc domową w celu przeciwdziałania przemocy.

Wszczęcie procedury następuje przez wypełnienie przez pracownika odpowiednich służb formularza „Niebieska Karta – A”. Osoba wszczynająca procedurę podejmuje działania

interwencyjne mające na celu osobie doznającej przemocy zapewnienie bezpieczeństwa. Osobie doznającej przemocy przekazuje się formularz „Niebieska Karta – B”. Następnie formularz „Niebieska Karta – A” przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego, gdzie dokument otrzymuje grupa diagnostyczno-pomocowa.

Osobę, która doznała przemocy, zaprasza się na posiedzenie grupy diagnostyczno-pomocowej, gdzie dokonuje się analizy sytuacji w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej i we współpracy z tą osobą opracowuje się indywidualny plan pomocy albo rozstrzyga o braku zasadności podejmowania działań. Na posiedzeniu grupy wypełniany jest formularz „Niebieska Karta – C”. Grupa diagnostyczno-pomocowa wzywa osobę stosującą przemoc domową, dokonuje analizy sytuacji i na podstawie danych zawartych w formularzu „Niebieska Karta – D” dokonuje ustaleń dotyczących dalszych działań, zobowiązując osobę stosującą przemoc domową do ich realizacji.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” następuje, gdy ustanie przemoc lub nastąpi rozstrzygnięcie o braku zasadności podejmowania działań. O zakończeniu procedury powiadamia się podmioty, które w niej uczestniczyły. W okresie dziewięciu kolejnych miesięcy sytuacja osób uczestniczących w procedurze „Niebieskie Karty” jest monitorowana. Zespoły interdyscyplinarne oraz grupy diagnostyczno-pomocowe podejmują działania w ramach swoich kompetencji określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy domowej i Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870). Procedura „Niebieskie Karty” przeprowadzana jest niezależnie od innych rodzajów postępowań, w szczególności postępowania karnego, cywilnego czy rodzinnego.

W 2023 r. członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego wszczęli wśród rodzin z gminy 7 procedur „Niebieskie Karty”. W związku z podjętymi działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego – „Niebieskie Karty” zamknięto w 3 rodzinach. Szczegółowe dane na temat działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2021-2023 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 32. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	9	9	10
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	5	5
liczba spotkań grup roboczych	23	16	54
liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych	X	X	7
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	7	3	7
w tym sporządzone przez Policję	7	3	7
w tym sporządzonych przez pracowników socjalnych	0	0	0

liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	9	8	3
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	7	5	1

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Popów.

Osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy domowej pomoc świadczy **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej**. W latach 2021-2023 wsparcia z powodu alkoholizmu i narkomanii nie udzielano, natomiast pomoc z powodu przemocy domowej przyznano 1 rodzinie.

Na terenie gminy Popów jednostką wsparcia dla osób uzależnionych lub dotkniętych przemocą domową jest (obok GOPS-u, GKRPA, Zespołu Interdyscyplinarnego) **Punkt Konsultacyjny**, w którym profesjonalną pomoc psychologiczną uzyskało w 2023 r. 37 osób (18 kobiet i 19 mężczyzn) uzależnionych od alkoholu. Wsparciem objęto także rodziny tych osób, bowiem w wielu przypadkach nadużywaniu alkoholu towarzyszy występowanie przemocy domowej. Punkt Konsultacyjny w 2023 r. udzielił łącznie 167 porad. Ponadto mieszkańcy gminy mogą korzystać z prywatnego Ośrodka Leczenia Uzależnień Wyspa SoZo w Zawadach oraz placówek zlokalizowanych poza gminą, są to m.in.: Ośrodek Terapii Uzależnień w Parzymiechach i Poradnia Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia – Zespół Opieki Zdrowotnej w Kłobucku.

2.3.1.6. EDUKACJA, KULTURA, SPORT I REKREACJA, SEKTOR POZARZĄDOWY, KOŚCIOŁY

Poniższe tabele przedstawiają informacje na temat placówek opieki nad dziećmi do lat 3, placówek wychowania przedszkolnego, placówek systemu oświaty, kultury i obiektów sportowo-rekreacyjnych funkcjonujących na terenie gminy.

Tabela 33. Opieka nad dziećmi do lat 3 w gminie w roku szkolnym 2023/2024

typ placówki	liczba placówek	liczba dzieci objętych opieką	liczba opiekunów
żłobek lub klub dziecięcy	1	12	3
w tym prowadzone przez gminę	1	12	3

Dane Urzędu Gminy Popów.

Tabela 34. Placówki wychowania przedszkolnego działające w gminie (w roku szkolnym 2023/2024)

typ placówki	liczba	liczba dzieci	liczba nauczycieli (etatów)
placówki wychowania przedszkolnego	5	209	14
w tym oddziały przedszkolne w szkołach	5	209	14

Dane Urzędu Gminy Popów.

Tabela 35. Placówki oświatowe działające w gminie (w roku szkolnym 2023/2024)

typ placówki	liczba	liczba uczniów	liczba nauczycieli (etatów)
szkoła podstawowa	5	399	107

Dane Urzędu Gminy Popów.

Tabela 36. Placówki kultury w gminie w 2023 r.

typ placówki	liczba
ośrodki kultury	1
biblioteki i filie	1
światlice wiejskie	5

Dane Urzędu Gminy Popów.

Tabela 37. Obiekty sportowo-rekreacyjne i kluby sportowe w gminie w 2023 r.

rodzaj podmiotu	liczba
obiekty sportowo-rekreacyjne	8
kluby sportowe (łącznie z uczniowskimi)	6
w tym uczniowskie kluby sportowe	5

Dane Urzędu Gminy Popów.

Tabela 38. Wykaz obiektów rekreacyjno-sportowych na terenie gminy w 2023 r.

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Gminna Hala Sportowa w Popowie	ul. Długosza 7a, 42-110 Popów
2.	Stadion sportowy	Zawady, ul. Szkolna 8, 42-110 Popów
3.	Stadion do piłki nożnej przy GZSP nr 1 w Popowie	ul. Długosza 7, 42-110 Popów
4.	Boisko do piłki siatkowej oraz koszykówki w GZSP nr 1 w Popowie	
5.	Boisko do piłki siatkowej oraz koszykówki w GZSP nr 5 w Zawadach	Zawady, ul. Szkolna 8, 42-110 Popów
6.	Strefa aktywności	Zawady, 42-110 Popów
7.		Popów, 42-110 Popów
8.		Dębie, 42-110 Popów

Dane Urzędu Gminy Popów.

Uzupełnieniem bazy obiektów w gminie Popów są boiska sportowe i sale gimnastyczne w szkołach oraz place zabaw.

Poniższa tabela przedstawia wykaz podmiotów wspierających rodziny i dzieci z gminy działających na jej terenie.

Tabela 39. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy działające na jej terenie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Urząd Gminy Popów	Zawady, ul. Częstochowska 6, 42-110 Popów
2.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
3.	Punkt Konsultacyjny	
4.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Popowie	
5.	Zespół Interdyscyplinarny	
6.	Gminny Ośrodek Zdrowia w Popowie	ul. PCK 4, 42-110 Popów
7.	Wiejski Ośrodek Zdrowia Poradnia Ogólna w Wąsoszu	Wąsosz Górny, ul. Witosa 8, 42-110 Popów
8.	Wiejski Ośrodek Zdrowia w Rębielicach Królewskich	Rębielice Królewskie, ul. Główna 24, 42-110 Popów
9.	Gminne Centrum Kultury w Popowie	ul. Strażacka 2, 42-110 Popów
10.	Gminna Biblioteka Publiczna w Popowie	
11.	Gminny Klub Dziecięcy „Tygrysek”	Zawady, ul. Szkolna 8, 42-110 Popów
12.	Gminny Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1 w Popowie	ul. Długosza 7, 42-110 Popów
13.	Gminny Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2 w Wąsoszu Górnym	Wąsosz Górny, ul. Witosa 11, 42-110 Popów
14.	Gminny Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 3 w Rębielicach Królewskich	Rębielice Królewskie, ul. Szkolna 1, 42-110 Popów
15.	Gminny Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 4 w Więckach	Więcki, ul. Szkolna 1, 42-110 Popów
16.	Gminny Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 5 w Zawadach	Zawady, ul. Szkolna 8, 42-110 Popów
17.	ZHP Chorągiew Śląska Hufiec Kłobuck	ul. Orzeszkowej 44, 42-100 Kłobuck
18.	Klub Sportowy „Liswarta”	ul. Długosza 7, 42-210 Popów
19.	Koło Emerytów, Rencistów i Inwalidów w Popowie	Zawady, ul. Częstochowska 6, 42-110 Popów
20.	Fundacja Premium Foods	ul. Traugutta 27, 42-110 Wąsosz Dolny

Dane Urzędu Gminy Popów.

Podmioty, które wspierają rodziny i dzieci na terenie gminy Popów, to także 6 jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, 5 świetlic wiejskich oraz 10 Kół Gospodyń Wiejskich.

Zgodnie z art. 36 ust. 2 pkt n ustawy o pomocy społecznej, formą świadczenia niepieniężnego jest mieszkanie chronione, które jest formą pomocy społecznej przygotowującą pod opieką specjalistów osoby tam przebywające do prowadzenia samodzielnego życia lub wspomagającą te osoby w codziennym funkcjonowaniu – jako zadanie obowiązkowe gminy. W latach 2021-2023 gmina Popów nie dysponowała takimi lokalami.

W 2023 r. w gminie Popów funkcjonowały 3 parafie Kościoła rzymskokatolickiego. Dane zawiera poniższa tabela.

Tabela 40. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy w 2023 r.

dekanat	nazwa parafii	adres
miedźnowski	Parafia pw. św. Józefa Robotnika w Popowie	ul. Wieluńska 28a, 42-110 Popów
pajęczański	Parafia pw. św. Andrzeja Apostoła – Sanktuarium Pasyjno-Maryjne w Wąsoszu Górnym	ul. Rynek 2, Wąsosz Górny, 42-110 Popów
kłobucki	Parafia pw. św. Rocha w Rębielicach Królewskich	ul. Główna 28, Rębielice Królewskie, 42-110 Popów

Dane Urzędu Gminy Popów.

Wszystkie parafie rzymskokatolickie z gminy Popów wchodzi w skład archidiecezji częstochowskiej, zaś w podziale dekanalnym parafia rzymskokatolicka w Popowie wchodzi w skład dekanatu miedźnowskiego, parafia w Wąsoszu Górnym przynależy do dekanatu pajęczańskiego, zaś parafia w Rębielicach Królewskich wchodzi w skład dekanatu kłobuckiego.

W Kurii Metropolitalnej w Częstochowie (Al. NMP 54, 42-217 Częstochowa) działa Referat Duszpasterstwa Rodzin, który zajmuje się wspieraniem rodzin, małżeństw i osób samotnych oraz rodzin w kryzysie. Do głównych zadań ww. wydziału należy:

- planowanie, organizacja i nadzór nad prowadzeniem przygotowania do życia w małżeństwie i rodzinie;
- organizacja katolickiego poradnictwa rodzinnego;
- kształcenie i stała formacja specjalistów z zakresu poradnictwa rodzinnego;
- organizowanie i popieranie rozmaitych inicjatyw i działań w zakresie obrony życia;
- podejmowanie i wspieranie inicjatyw w zakresie duszpasterstwa rodzin (uroczystości diecezjalne, rekolekcje, nabożeństwa);
- przygotowywanie pomocy i materiałów w zakresie duszpasterstwa rodzin, przygotowania do małżeństwa i ochrony życia;
- podejmowanie i wspieranie działań w trosce o rodziny patologiczne;
- wspomaganie domu samotnej matki;
- współpraca z organizacjami, stowarzyszeniami i ruchami kościelnymi wspomagającymi rodzinę;
- utrzymywanie kontaktów i współpraca z instytucjami państwowymi, samorządowymi i społecznymi służącymi umacnianiu i rozwojowi rodziny oraz obronie życia.

Na poziomie diecezji działalność i współpracę parafialnych oraz rejonowych doradców życia rodzinnego koordynuje **Archidiecezjalny Ośrodek Duszpasterstwa Rodzin Nazaret** (ul. Krakowska 15/17, 42-200 Częstochowa). **Diecezjalnego Doradcę Życia**

Rodzinnego powołuje Biskup Diecezjalny na wniosek Diecezjalnego Duszpasterza Rodzin. Funkcję dyrektora Diecezjalnego Duszpasterstwa Rodzin archidiecezji częstochowskiej pełni ks. mgr lic. Robert Grohs (tel. 504 843 975, e-mail: sekretariat @ rodziny.czyst.pl), a diecezjalnej doradczynie życia rodzinnego mgr Teresa Gęsiór (tel. 604 841 625). Doradcy życia rodzinnego są osobami pierwszego kontaktu i mogą udzielić osobistego wsparcia, posiadają też wiedzę, gdzie można uzyskać profesjonalną pomoc w różnych sytuacjach tego wymagających.

Specjalistyczną pomocą rodzinie, małżeństwom i narzeczonym oraz osobom przeżywającym trudności, małżeństwom w kryzysie i rodzinom z trudnościami wychowawczymi służy funkcjonujący przy Referacie Duszpasterstwa Rodzin w Częstochowie Archidiecezjalny Ośrodek Duszpasterstwa Rodzin Nazaret (ul. Krakowska 15/17, 42-200 Częstochowa) wraz z oddziałami: radomszczańskim, wieluńskim i zawierciańskim.

Pomoc dzieciom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych świadczy również Caritas Archidiecezji Częstochowskiej (m.in. Jadłodajnie, Dom Pomocy Społecznej, Klub Seniora, Dzienny Dom Senior+, Wypożyczalnia Sprzętu Rehabilitacyjnego, Świetlica Środowiskowa, Dom Samotnej Matki, Schronisko dla kobiet „Oaza”, Schronisko dla Mężczyzn, Klub Abstynencki „Krokus”).

2.3.2. JEDNOSTKI WSPARCIA SPOZA GMINY

Mieszkańców gminy Popów obejmują zasięgiem swego działania jednostki powiatowe. Poniższa tabela przedstawia dane o działalności **Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kłobucku** w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej.

Tabela 41. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	1	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych	1	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	0	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	6	6	6
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	1	1
liczba rodzin zastępczych, które objęły opieką dzieci z gminy	4	4	4
liczba usamodzielnionych dzieci z gminy	0	0	0
liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych	0	0	0

liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie gminy	6	6	5
--	---	---	---

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Kłobucku.

W 2023 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kłobucku prowadziło pracę z 7 rodzinami z terenu gminy Popów, które pełnią funkcję rodziny zastępczej. Wsparcia w postaci dofinansowania do turnusu rehabilitacyjnego udzielono 10 osobom dorosłym oraz 1 dziecku. Z pomocy PCPR-u w ramach PFRON w dofinansowaniu do przedmiotów ortopedycznych, sprzętu rehabilitacyjnego oraz z zakresu likwidacji barier skorzystało łącznie 8 osób dorosłych oraz 4 dzieci. W ramach wsparcia PFRON-u z programu „Aktywny Samorząd” dofinansowano 1 dziecko zakup sprzętu elektronicznego oraz 1 osobie dorosłej studia wyższe. Ponadto 1 osoba skorzystała z pomocy w ramach Programu „Opieka Wytchnieniowa”.

Mieszkańcy gminy Popów korzystali także ze wsparcia Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Częstochowie, wydającego orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności. Ze względu na brak możliwości wygenerowania danych dotyczących wyłącznie mieszkańców gminy Popów oraz orzeczonego stopnia niepełnosprawności, w poniższej tabeli zawarto informacje odnoszące się do mieszkańców całego powiatu kłobuckiego.

Tabela 42. Orzeczenia o niepełnosprawności wydane mieszkańcom powiatu w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba orzeczeń o niepełnosprawności wydanych dzieciom z powiatu (do 16. roku życia)	157	183	199
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności	1 256	1 371	1 364

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Częstochowie.

Dane w zakresie pomocy udzielanej mieszkańcom gminy przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej z powodu niepełnosprawności przedstawia kolejna tabela.

Tabela 43. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2021-2023

zakres danych	2021	2022	2023
liczba rodzin	22	18	21
liczba osób łącznie w rodzinach	39	39	38

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popowie.

Pomoc dzieciom i młodzieży z terenu gminy oraz ich rodzicom świadczy także **Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kłobucku**. W roku szkolnym 2023/2024 z pomocy specjalistów poradni skorzystało 120 dzieci/uczniów oraz ich rodziców zamieszkałych na terenie gminy Popów. Placówka udzieliła wsparcia w następującej formie:

- badania psychologiczne,

- terapia psychologiczna,
- badania pedagogiczne,
- diagnoza i terapia logopedyczna,
- diagnoza i terapia procesów integracji sensorycznej,
- porady i wsparcie dla rodziców (każdorazowo przy omawianiu wyników badań – wskazówki, ukierunkowanie do pracy wychowawczej i edukacyjnej),
- pomoc w rozwiązywaniu problemów wychowawczych,
- wsparcie dla rodziców dzieci z niepełnosprawnościami.

Najczęstsze przyczyny zgłoszeń dzieci i młodzieży do Poradni to: dysfunkcje rozwojowe, trudności edukacyjne, problemy wychowawcze, zaburzenia natury emocjonalnej, niepełnosprawności i związane z tym zaburzenia rozwojowe, zaburzenia i wady wymowy, zaburzenia procesów SI.

Ponadto w roku szkolnym 2023/2024 pracownicy Poradni przeprowadzili w Gminnym Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 5 w Zawadach wykład problemowy dla rodziców na temat „Depresja wśród dzieci i młodzieży”, w którym uczestniczyło 75 rodziców, oraz zajęcia warsztatowe dla uczniów w Gminnym Zespole Szkolno-Przedszkolnym nr 2 w Wąsoszu Górnym: „Klasa to nie samotna wyspa” (37 uczniów) i „Razem możemy więcej” (36 uczniów). Poniższa tabela zawiera wykaz podmiotów działających poza strukturami gminy świadczących wsparcie mieszkańcom gminy Popów.

Tabela 44. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy Popów usytuowane poza gminą w 2023 r.

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kłobucku	ul. ks. Skorupki 46A, 42-100 Kłobuck
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kłobucku	
3.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Częstochowie	Aleja Pokoju 44, 42-202 Częstochowa
4.	Powiatowy Urząd Pracy w Kłobucku	ul. Długosza 114, 42-100 Kłobuck
5.	Kuratorium Oświaty w Katowicach – Delegatura w Częstochowie	ul. Sobieskiego 7, 42-200 Częstochowa
6.	Powiatowa Komenda Policji w Kłobucku	ul. Bohaterów Bitwy pod Mokrą 5, 42-100 Kłobuck
7.	Sąd Rejonowy w Częstochowie, Zespoły Kuratorskiej Służby Sądowej	ul. św. Rocha 90, 42-202 Częstochowa
8.	Prokuratura Rejonowa w Częstochowie	ul. Kilińskiego 23, 42-200 Częstochowa
9.	ETOH Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Przystępstwem	ul. ks. Skorupki 46, 42-100 Kłobuck
10.	Caritas Archidiecezji Częstochowskiej	ul. Staszica 5, 42-200 Częstochowa

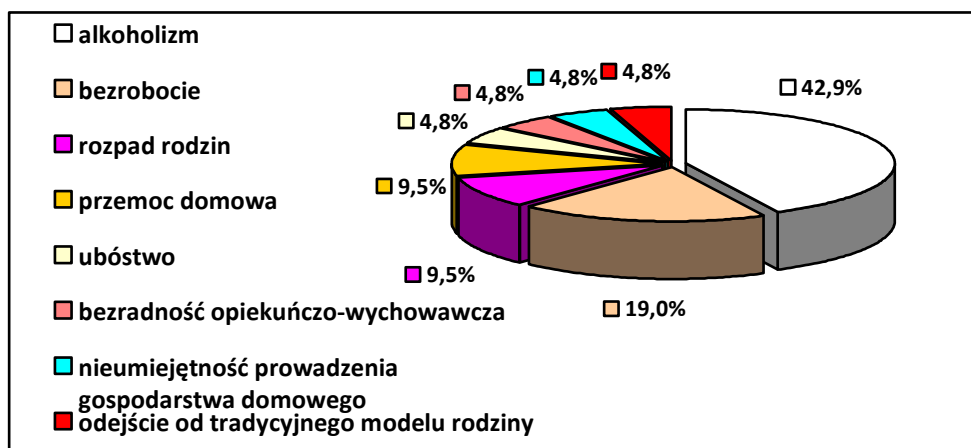
Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Popowie.

2.4. BADANIA ANKIETOWE

2.4.1. BADANIA ANKIETOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW

Do analizy przedłożono w sumie 14 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie. Respondentów poproszono o wskazanie problemów, które najbardziej uwidaczniają się w gminie i rzutują na prawidłowe funkcjonowanie rodzin. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 1. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska w Pani/Pana ocenie najbardziej uwidaczniają się w gminie?

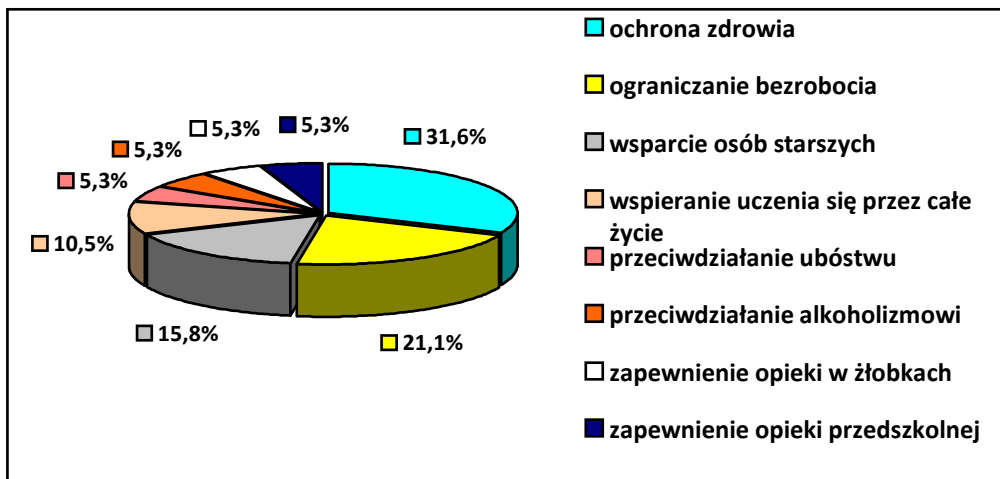

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Pytanie dotyczące problemów rzutujących na prawidłowe funkcjonowanie rodzin miało charakter półotwarty z możliwością dokonania wielokrotnego wyboru. Ankietowani najczęściej wymieniali alkoholizm (42,9%), bezrobocie (19%), rozpad rodzin i przemoc domową (po 9,5%), a także ubóstwo, bezradność opiekuńczo-wychowawczą, nieumiejętność prowadzenia gospodarstwa domowego i odejście od tradycyjnego modelu rodziny (po 4,8%).

W następnym pytaniu poproszono badanych o wskazanie obszarów, w jakich działania podejmowane i skierowane do rodzin bądź oferowane im wsparcie są najbardziej niezadowolające. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje kolejny wykres.

Wykres 2 W jakich obszarach należałoby podjąć lub zintensyfikować działania, by poprawić jakość życia i kondycję rodzin zamieszkujących teren gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

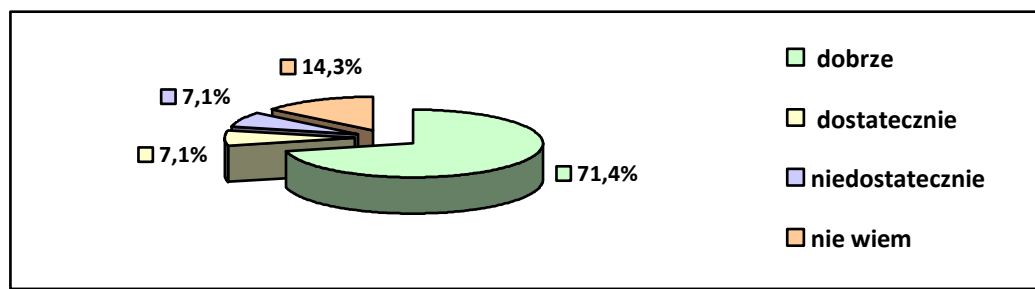
W opinii ankietowanych oferta pomocy świadczonej osobom i rodzinom w gminie jest najmniej zadowolająca przede wszystkim w takich obszarach, jak: ochrona zdrowia (31,6%), ograniczanie bezrobocia (21,1%), wsparcie osób starszych (15,8%), wspieranie uczenia się przez całe życie (10,5%), a także przeciwdziałanie ubóstwu, przeciwdziałanie alkoholizmowi oraz zapewnienie opieki w żłobkach i przedszkolach (po 5,3%).

Badanie ankietowe pozwoliło też poznać opinie jego uczestników na temat oferty w zakresie edukacji oraz zaspokajania potrzeb w zakresie opieki przedszkolnej i opieki nad dziećmi do lat 3. Brak żłobka jest problemem dla 35,7% ankietowanych. Według 28,6% badanych oferta w zakresie opieki nad dziećmi do lat 3 zaspokaja potrzeby mieszkańców. Jednoznacznie wypowiedzieć się w tej sprawie nie potrafiło 35,7% respondentów. Kwestia opieki przedszkolnej w gminie została oceniona pozytywnie. Zdaniem 57,2% ankietowanych potrzeby mieszkańców w tym obszarze są zaspokajane. Jednak 7,1% badanych nie podziela tej opinii. Trudności z odniesieniem się do tej kwestii miało 35,7% pytanym.

Bardzo pozytywnie oceniono ofertę edukacyjną szkół w gminie. Według 71,4% badanych jest ona dobra, a kolejne 7,1% ankietowanych przyznało, że jest dostateczna. Jednocześnie 7,1% pytanym stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Opinii w tej sprawie nie przedstawiło 14,3% respondentów. Rozkład uzyskanych odpowiedzi w zakresie oferty edukacyjnej prezentuje poniższy wykres.

Wykres 3. Jak Pani / Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

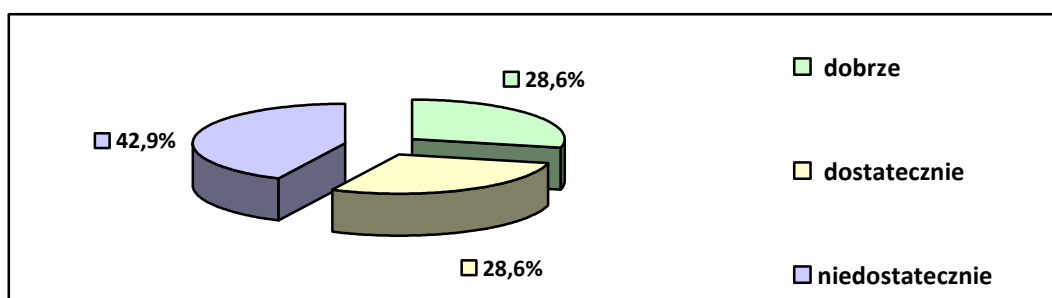

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Badanie ankietowe uwzględniało również ocenę oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej oraz oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie. Uczestnicy badania bardzo pozytywnie ocenili atrakcyjność i jakość oferty kulturalnej w gminie, bowiem 85,7% ankietowanych uznała ją za dobrą, a kolejne 7,1% respondentów przyznało, że jest dostateczna. Jednocześnie 7,1% badanych stwierdziło, że jest ona niedostateczna. Jeśli chodzi o ofertę gminy w zakresie sportu i rekreacji, to została oceniona wyłącznie pozytywnie. Jako dobrą uznało ją aż 92,9% badanych. Zdania w tej kwestii nie przedstawiło 7,1% ankietowanych.

Większość (57,2%) uczestników badania pozytywnie oceniła ofertę w zakresie ochrony zdrowia w gminie. Jednak 42,9% badanych uznało, że jest ona niedostateczna. Uzyskane wyniki ankiety odnoszące się do ochrony zdrowia prezentuje poniższy wykres.

Wykres 4. Jak Pani / Pan ocenia funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie?

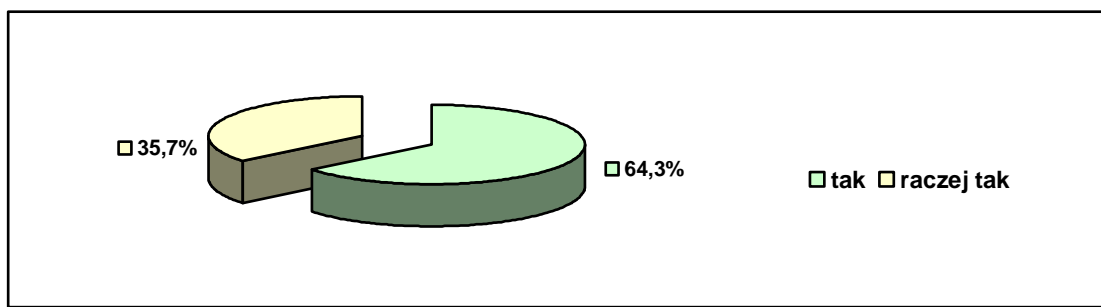

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W badaniu poruszono także kwestię poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Wszyscy uczestnicy badania stwierdzili, że w miejscu zamieszkania czują się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W ankiecie znalazło się również pytanie pozwalające badanym wskazać działania, jakie należałoby podjąć w gminie w celu poprawy funkcjonowania rodzin. Odpowiadając, ankietowani szczególny nacisk położyli na konieczność zwiększenia dostępności mieszkań socjalnych i komunalnych, rozszerzenia oferty w zakresie służby zdrowia oraz zapewnienie dostępu do lekarzy specjalistów, a także poprawy funkcjonowania komunikacji publicznej. Za równie ważne uznano zwiększenie pomocy dla osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych, organizowanie cyklicznych spotkań psychologów szkolnych zarówno z uczniami, jak i rodzicami oraz wydłużenie czasu pracy świetlic szkolnych i przedszkoli.

2.4.2. BADANIA ANKIETOWE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH

Analiza sytuacji dziecka w gminie została dokonana na podstawie badań ankietowych przeprowadzonych w funkcjonujących na jej terenie placówkach systemu oświaty. Badanie to pozwoliło zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów pod kątem występowania zachowań o cechach patologii społecznej oraz uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych, profilaktycznych i leczniczych. Do analizy przedłożono 5 ankiet – wypełnionych przez pedagogów szkolnych lub dyrektorów placówek systemu oświaty funkcjonujących na terenie gminy:

- Gminny Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 1 w Popowie (liczba uczniów: 115, liczba nauczycieli: 23);
- Gminny Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 2 w Wąsoszu Górnym (liczba uczniów: 89, liczba nauczycieli: 28);
- Szkoła Podstawowa im. Władysława Stanisława Reymonta w Rębielicach Królewskich;
- Gminny Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 4 w Więckach (liczba uczniów: 85, liczba nauczycieli: 26);
- Gminny Zespół Szkolno-Przedszkolny nr 5 w Zawadach (liczba uczniów: 102, liczba nauczycieli: 23).

Zasoby i oferta szkolna. Z analizy ankiet wynika, iż wszystkie szkoły zatrudniają pedagoga i logopedę. Z porad doradcy zawodowego mogą korzystać uczniowie 4 placówek, zaś wsparcie psychologa i opiekę pielęgniarską zapewniają 3 szkoły. Uczniowie wszystkich placówek mają dostęp do Internetu, sal gimnastycznych oraz boisk sportowych. W żadnej ze szkół nie utworzono klas integracyjnych. Dożywianie uczniów prowadzą wszystkie placówki systemu oświaty z terenu gminy. Wszystkie szkoły zapewniają dzieciom opiekę w ramach zajęć świetlicowych, a 4 z nich organizują także zajęcia dodatkowe. Wszystkie placówki oświatowe oferują też zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów. Uczestnicy badania stwierdzali występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 45. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2023/2024

rodzaj negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	–	–	5
sięganie po alkohol	–	–	5
sięganie po narkotyki	–	–	5
niszczenie mienia szkolnego	1	2	4
kradzieże na terenie szkoły	–	–	5
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	1	1	4
udział w grupach negatywnych	–	–	5
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	1	3	4
autoagresja	1	1	4
ucieczki z domu	–	–	5
przestępczość ujawniona	–	–	5
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	2	2	3

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

Tabela 46. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2023/2024

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	2
zaniedbanie	0
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	0
przemoc domowa	0
wykorzystywanie seksualne dzieci	1
przestępczość	0

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach oświatowych gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów odnotowano 3 przypadki agresji i przemocy w grupie rówieśniczej, po 2 przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego i niszczenia mienia szkolnego oraz po 1 przypadku dyskryminacji w grupie rówieśniczej i autoagresji.

Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono 2 przypadki bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz 1 przypadek wykorzystywania seksualnego dzieci.

Przedstawiciele czterech spośród badanych placówek nie zauważyli wzrostu negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów w ciągu ostatnich trzech lat, zaś jeden z respondentów nie był w stanie stwierdzić, czy taki wzrost nastąpił.

Jeśli chodzi o przypadki dysfunkcji występujących w rodzinach uczniów, to w opinii przedstawicieli czterech z ankietowanych placówek w ciągu ostatnich lat nie nastąpił wzrost liczby zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji, natomiast kolejny respondent miał trudności z jednoznaczną odpowiedzią na to pytanie.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów oraz realizacji akcji prozdrowotnych „Szkłanka mleka” i „Owoce w szkole”. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na pomoc finansową w postaci stypendiów socjalnych, a także na wsparcie rzeczowe – organizowanie zbiórek charytatywnych. Placówki zapewniają uczniom zajęcia dodatkowe i wyrównawcze, oraz opiekę świetlicową. Dzieci z rodzin ubogich mogą również liczyć na wsparcie pedagogów i psychologów szkolnych oraz nauczycieli i wychowawców.

Pomoc, jaką placówki oferują uczniom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy domowej przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami, psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich

instytucjach pomocowych. Dzieci i młodzież mogą również korzystać z porad pedagogów i psychologów szkolnych, w placówkach zapewniana jest opieka świetlicowa oraz zajęcia dodatkowe i wyrównawcze.

Placówki podejmują różne działania profilaktyczne adresowane do uczniów. Są to m.in. realizowane wśród uczniów i ich rodziców lub opiekunów programy, kampanie oraz akcje profilaktyczne i edukacyjne (np. „Dzieciństwo bez przemocy”, „Empatyczna klasa”). W szkołach odbywają się spotkania ze specjalistami – pedagogami, psychologami, funkcjonariuszami policji i straży pożarnej oraz pogadanki i warsztaty profilaktyczne. Podczas lekcji wychowawczych omawiane są zagadnienia m.in. z zakresu profilaktyki i bezpieczeństwa w sieci.

Współpraca placówek oświatowych z instytucjami i organizacjami. Do podmiotów, z którymi szkoły najczęściej współpracują, uczestnicy badania zaliczyli: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Popowie, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Gminne Centrum Kultury, ośrodki zdrowia, placówki oświatowe, Kuratorium Oświaty w Katowicach delegatura w Częstochowie, Komendę Powiatową Policji w Kłobucku, Komendę Powiatową Straży Pożarnej, Ochotniczą Straż Pożarną, Koła Gospodyń Wiejskich, Centralny Ośrodek Szkolenia Służby Więziennej w Kulach i TPD ŚOR Warsztat Terapii Zajęciowej w Hutce.

2.5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona z udziałem przedstawicieli samorządu gminy, a jej przedmiotem stały się następujące obszary: **rodzina, dzieci i młodzież, przemoc domowa; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne oraz kapitał społeczny i ludzki.**

RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC DOMOWA	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami doświadczającymi przemocy domowej • podejmowanie przez różne organizacje 	<ul style="list-style-type: none"> • brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży • nieinicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy domowej • brak poradni rodzinnej na terenie gminy • niezapewnianie wsparcia specjalistów zajmujących się tematyką rodziny na terenie gminy

działań mających na celu aktywne spędzanie czasu wolnego oraz integrowanie społeczności lokalnej	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • nienasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin • niezwiększająca się liczba rodzin niewydolnych wychowawczo • możliwość tworzenia placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie gminy • zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie • możliwość korzystania ze wsparcia psychologa w punkcie konsultacyjnym 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego • rosnąca liczba osób samotnie wychowujących dzieci • dostęp do niedozwolonych treści w Internecie – brak odpowiedniej kontroli ze strony opiekunów i bagatelizowanie zagrożeń ze strony środowiska • upowszechnianie się przemocy w życiu codziennym

Analiza uwarunkowań dla obszaru *rodzina, dziecko i młodzież, przemoc domowa* zwraca uwagę na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami doświadczającymi przemocy domowej oraz podejmowanie przez różne organizacje działań mających na celu aktywne spędzanie czasu wolnego oraz integrowanie społeczności lokalnej.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza: zwiększająca się liczba rodzin wymagających wsparcia w postaci poradnictwa specjalistycznego, rosnąca liczba osób samotnie wychowujących dzieci, dostęp do niedozwolonych treści w Internecie – brak odpowiedniej kontroli ze strony opiekunów i bagatelizowanie zagrożeń ze strony środowiska, a także upowszechnianie się przemocy w życiu codziennym.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi • realizowanie przez placówki oświatowe 	<ul style="list-style-type: none"> • brak dostępu do lekarzy specjalistów w placówkach medycznych na terenie gminy

<p>działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów</p> <ul style="list-style-type: none"> • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze • promowanie akcji honorowego krwiodawstwa • realizowanie spotkań seniorów i uczniów szkół z funkcjonariuszami Policji 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • poprawa stanu środowiska naturalnego w gminie w ostatnich latach • niewzrastające zapotrzebowanie na zwiększenie liczby osób pracujących z osobami uzależnionymi • zwiększający się poziom bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziom bezpieczeństwa na drodze • rozszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych • promowanie „mody na niepicie” 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia • wzrastająca liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki • upowszechnianie się nowych, niezidentyfikowanych używek i środków odurzających • wzrost popularności darknetu

Analiza uwarunkowań dla obszaru *zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne* wskazuje mocne strony, m.in.: inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia, podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów, podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie, realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze, jak również promowanie akcji honorowego krwiodawstwa oraz realizowanie spotkań seniorów i uczniów szkół z funkcjonariuszami Policji.

Zagrożenia to z kolei: zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia, wzrastająca liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki, upowszechnianie się nowych, niezidentyfikowanych używek i środków odurzających czy wzrost popularności darknetu. Wskazane zagrożenia mogą rzutować na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń programowych.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry pomocy społecznej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego • podejmowanie działań mających na celu propagowanie i inicjowanie wolontariatu 	<ul style="list-style-type: none"> • brak specjalistycznej kadry do pracy z rodziną w poszczególnych dziedzinach – przemoc, uzależnienia
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia mieszkańców • wzrost zainteresowania mieszkańców działalnością w ramach organizacji pozarządowych • zmniejszająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją • wykorzystywanie przez gminę środków zewnętrznych umożliwiających skuteczniejszą realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb • pozyskiwanie środków zewnętrznych na programy i projekty obejmujące obszary pomocy społecznej i edukacji • wzrost zainteresowania mieszkańców gminy działalnością wolontariacką 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej • niestosowanie w wychowaniu dzieci i młodzieży zasad oraz wartości niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w życiu społecznym

Analiza uwarunkowań dla obszaru *kapitał społeczny i ludzki* wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców, popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz podejmowanie działań mających na celu

propagowanie i inicjowanie wolontariatu. Należy także podkreślić możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych, w tym dotyczących kwestii przemocy domowej, poprzez udział w szkoleniach i różnych formach doskonalenia zawodowego przez pracowników oraz dysponowanie odpowiednią liczbą dobrze wykwalifikowanej kadry GOPS-u.

Jednakże mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi dostrzeganych i zasygnalizowanych słabych stron i zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Brak specjalistycznej kadry do pracy z rodziną w poszczególnych dziedzinach – przemoc, uzależnienia oraz wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej, jak również niestosowanie w wychowaniu dzieci i młodzieży zasad i wartości niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania w życiu społecznym – to w obliczu niekorzystnych tendencji demograficznych niezwykle istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

2.6. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU

Przystępując do opracowania Programu Wspierania Rodziny w Gminie Popów na lata 2025-2027, dokonano oceny stopnia wdrożenia poprzednio obowiązującego Programu. W tym celu powołano Zespół Oceniający złożony z przedstawicieli instytucji biorących udział w realizacji założeń programu. Uwzględniając całokształt działań podjętych w ramach realizacji Programu, Zespół Oceniający, wykorzystując pięciopunktową skalę ocen skonstruowaną tak, że poszczególnym jej stopniom przypisano określenia wyrażające osiągnięte efekty realizacji programu, przyjął ocenę ogólną na poziomie 3, co wskazuje na częściowe wdrożenie przyjętych założeń programowych.

Trudności napotkane przy wdrażaniu programu:

- niewystarczająca współpraca pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę.

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu:

- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego,
- wsparcie rodzin przez asystenta rodziny,
- dostępność usług opiekuńczych,
- udział w szkoleniach kadry GOPS-u,
- pozyskiwanie środków zewnętrznych na programy i projekty wspierające osoby starsze, niepełnosprawne i ich opiekunów oraz ich realizacja.

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania programu:

- nie pozyskano kandydatów na rodziny wspierające,
- nie podjęto działań mających na celu edukację i uświadomienie społeczeństwa na temat problemów społecznych.

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania:

- rozwijanie oferty zajęć pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży,
- dalsze podejmowanie różnorodnych akcji i inicjatyw przez organizacje działające na terenie gminy.

Działania ocenione najwyżej:

- wspieranie rodzin w formie asystenta rodziny,
- udzielanie rodzinom pomocy finansowej, rzeczowej, doradczej oraz innych świadczeń będących w zadaniach gminy.

Działania ocenione najniżej:

- niepowoływanie doraźnych zespołów interdyscyplinarnych w sprawie rodzin przeżywających trudność wychowawcze.

3. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Diagnoza problemów rodzin i dzieci na terenie gminy, oparta na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych, analizie SWOT pozwoliła na opracowanie założeń Programu Wspierania Rodziny w Gminie Popów na lata 2025-2027. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania problemów dotyczących rodzin i dzieci w gminie występujących obecnie, jak i mogących wystąpić w najbliższych latach.

3.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Popów na lata 2025-2027 jest następujący:

Rozwijanie w Gminie Popów systemu wsparcia sprzyjającego prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb rodzin przejawiających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

•

3.2. CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1.: ZWIĘKSZANIE EFEKTYWNOŚCI USŁUG ŚWIADCZONYCH NA RZECZ RODZINY.				
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Monitorowanie warunków życia i potrzeb rodzin zamieszkujących w gminie ze szczególnym uwzględnieniem rodzin korzystających ze wsparcia z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych.	2025-2027	GOPS	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z uwzględnieniem przyczyn - liczba rodzin objętych pracą socjalną - liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych - liczba rodzin korzystających ze świadczeń alimentacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie liczby rodzin wymagających wsparcia poprzez odpowiednio wczesne zapobieganie pojawiającym się problemom - poprawa sytuacji rodzin - poprawa bezpieczeństwa socjalnego rodzin
Wspieranie rodzin przez asystenta rodziny.	2025-2027	GOPS	<ul style="list-style-type: none"> - liczba asystentów rodziny - liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny - liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa funkcjonowania rodzin wymagających wsparcia - poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym	2025-2027	GOPS	<ul style="list-style-type: none"> - liczba kobiet w ciąży objętych wsparciem 	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie wsparcia kobietom w ciąży

uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych.			asystenta rodziny - liczba wypłaconych świadczeń „Za życiem”	powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych
Aktywizacja zawodowa członków rodzin dotkniętych bezrobociem.	2025-2027	PUP	- liczba osób bezrobotnych w gminie - liczba mieszkańców gminy objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia	- zmniejszenie poziomu bezrobocia w gminie - poprawa funkcjonowania rodzin w sferze socjalno-bytowej
Zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologicznego i prawnego), terapii rodzinnej i mediacji dla członków rodzin wymagających wsparcia.	2025-2027	GOPS PCPR GKRPA PPP	- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym, - liczba udzielonych porad z uwzględnieniem ich charakteru - liczba rodzin objętych terapią i mediacją	- poprawa funkcjonowania rodzin wymagających wsparcia - poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych
Wspieranie osób samotnie wychowujących dzieci.	2025-2027	GOPS placówki oświatowe placówki przedszkolne placówki kultury jednostki sportowo-rekreacyjne NGOs Kościoł	- liczba rodzin niepełnych na terenie gminy objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej - rodzaj podejmowanych działań mających na celu wsparcie osób samotnie	- poprawa bezpieczeństwa socjalnego osób samotnie wychowujących dzieci - podniesienie jakości życia i komfortu osób samotnie wychowujących dzieci

			wychowujących dzieci	<ul style="list-style-type: none"> - zapewnienie dzieciom wychowującym się w rodzinach niepełnych równych szans życiowych - przeciwdziałanie marginalizacji osób samotnie wychowujących
Wspieranie rodzin wielodzietnych.	2025-2027	GOPS	<ul style="list-style-type: none"> - liczba rodzin korzystających ze wsparcia w postaci Karty Dużej Rodziny - liczba dzieci w rodzinach korzystających z Karty Dużej Rodziny 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie jakości życia i komfortu rodzin wielodzietnych - zapewnienie dzieciom wychowującym się w rodzinach wielodzietnych równych szans życiowych - przeciwdziałanie marginalizacji rodzin wielodzietnych
Doskonalenie wiedzy i umiejętności kadr pracujących z rodziną.	2025-2027	GOPS PCPR ZI GKRPA PPP	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj odbytych szkoleń 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie poziomu wiedzy i kompetencji pracowników instytucjonalnej pomocy społecznej, członków ZI i GKRPA. - podwyższenie skuteczności świadczonej pomocy

				- poprawa funkcjonowania rodzin i dzieci objętych wsparciem
--	--	--	--	---

CEL OPERACYJNY 2.: WSPIERANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną w gminie oraz opiekę dla dzieci do lat 3.	2025-2027	placówki przedszkolne klub dziecięcy	- liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, - liczba dzieci objętych opieką w klubie dziecięcym	- poprawa funkcjonowania rodzin z małymi dziećmi
Wzbogacanie oferty edukacyjno-wychowawczej.	2025-2027	placówki oświatowe placówki kultury	- liczba i rodzaj zorganizowanych zajęć - liczba uczestników	- wyrównywanie szans edukacyjnych - podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży
Zapewnienie uczniom z niepełnosprawnościami indywidualnego wsparcia w celu umożliwienia im realizacji prawa do kształcenia.	2025-2027	UG placówki oświatowe	- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym	- wyrównywanie szans edukacyjnych - podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży
Realizowanie programów profilaktycznych, wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.	2025-2027	placówki oświatowe GKRPA GOPS PPP	- liczba i rodzaj programów - liczba uczestników	- kształtowanie prawidłowych postaw życiowych - eliminowanie niekorzystnych zjawisk

				mających wpływ na rozwój dzieci i młodzieży
Zabezpieczenie potrzeb bytowych dzieci oraz zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	2025-2027	GOPS UG placówki oświatowe jednostki rekreacyjno-sportowe placówki kultury NGOs Kościoł	<ul style="list-style-type: none"> - liczba dzieci objętych wsparciem, - liczba podjętych działań - rodzaj podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - wyrównywanie szans edukacyjnych - przeciwdziałanie marginalizacji dzieci z rodzin ubogich
Wspieranie uczniów uzdolnionych i utalentowanych.	2025-2027	UG placówki oświatowe	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczniów - rodzaj wsparcia 	<ul style="list-style-type: none"> - motywowanie do zdobywania wiedzy - wzmacnianie wizerunku lokalnej oświaty i samorządu lokalnego
Realizowanie działań artystyczno-kulturalnych oraz sportowych adresowanych do dzieci i młodzieży.	2025-2027	UG placówki oświatowe placówki kultury jednostki sportowo-rekreacyjne NGOs Kościoł	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań - rodzaj podjętych działań - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa atrakcyjności oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej - poszerzenie możliwości spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży - integrowanie społeczności lokalnej - stwarzanie warunków do rozwoju zainteresowań
Realizowanie projektów na	2025-2027	placówki oświatowe	- liczba i rodzaj	- poprawa

rzecz dzieci i młodzieży współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.		placówki kultury jednostki sportowo-rekreacyjne GOPS NGOs	zrealizowanych projektów - rodzaj zrealizowanych projektów - liczba uczestników	funkcjonowania dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania
Popularyzowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży, szerzenie wśród nich postaw filantropijnych.	2025-2027	placówki oświatowe placówki kultury GOPS NGOs Kościoł lokalne media	- liczba realizowanych działań - rodzaj zrealizowanych działań - liczba wolontariuszy	- wzmocnienie kompetencji społecznych - wzmocnienie solidarności społecznej - poprawa funkcjonowania osób i grup, na rzecz których podejmowany jest wolontariat

CEL OPERACYJNY 3.: PROMOCJA RODZINY I PRZECIWDZIAŁANIE ZJAWISKOM ZAGRAŻAJĄCYM JEJ PRAWIDŁOWEMU FUNKCJONOWANIU.

Promowanie wzoru rodziny prawidłowo wypełniającej swoje funkcje, edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich.	2025-2027	GOPS placówki oświatowe placówki kultury NGOs PPP PCPR media lokalne Kościoł	- liczba podjętych działań - rodzaj podjętych działań - liczba osób objętych działaniami	- zwiększenie kompetencji rodzinnych - zmiana pokutujących stereotypów na temat ról, jakie mają do spełnienia członkowie rodziny, - poprawa i umocnienie wizerunku rodziny
--	-----------	---	--	--

<p>Wzmacnianie więzi rodzinnych i pokoleniowych, m.in. poprzez organizowanie pikników rodzinnych i imprez integracyjnych.</p>	<p>2025-2027</p>	<p>UG placówki oświatowe świetlice wiejskie jednostki rekreacyjno-sportowe placówki kultury NGOs media lokalne Kościoł</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba imprez - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - wzmocnienie więzi rodzinnych i społecznych - budowa dialogu międzypokoleniowego - wzmocnienie poczucia przynależności do społeczności lokalnej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym - integrowanie społeczności lokalnej
<p>Podjęmowanie na terenie gminy, w tym szczególnie w placówkach oświatowych, działań o charakterze edukacyjno-informacyjnym na temat uzależnień, przemocy domowej oraz przestępczości i jej skutków.</p>	<p>2025-2027</p>	<p>placówki oświatowe placówki kultury jednostki sportowo-rekreacyjne placówki ochrony zdrowia Policja NGOs</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj działań - kategoria adresatów i uczestników objętych działaniami 	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczanie i eliminowanie niekorzystnych zjawisk z życia społeczności lokalnej - kształtowanie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży - pożądane zmiany wrażliwości społecznej i postaw życiowych - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin

CEL OPERACYJNY 4.: ZAPEWNIENIE RODZINOM I DZIECIOM BEZPIECZEŃSTWA ZDROWOTNEGO I PUBLICZNEGO.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Promowanie wśród rodzin, dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia.	2025-2027	placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego jednostki sportowo-rekreacyjne placówki kultury placówki ochrony zdrowia NGOs PPP	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań - rodzaj podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie poziomu świadomości o wpływie stylu życia na stan zdrowia - poprawa kondycji zdrowotnej dzieci i młodzieży
Przeprowadzanie badań stanu zdrowia dzieci i młodzieży.	2025-2027	placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych badań - liczba dzieci i młodzieży objętych badaniami stanu zdrowia 	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość szybszego reagowania na zagrożenie mające wpływ na stan zdrowia - poprawa kondycji zdrowotnej dzieci i młodzieży
Organizowanie bezpłatnych badań dla mieszkańców gminy.	2025-2027	UG placówki ochrony zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zorganizowanych badań - rodzaj zorganizowanych badań - liczba osób korzystających z badań 	<ul style="list-style-type: none"> - możliwość szybszego reagowania na zagrożenia mające wpływ na stan zdrowia - poprawa kondycji zdrowotnej mieszkańców
Realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-	2025-2027	placówki oświatowe PPP	<ul style="list-style-type: none"> - liczba zajęć - liczba uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie świadomości dzieci i młodzieży na temat wpływu uzależnień

edukacyjnych w zakresie problematyki zdrowotnej.				<p>na zdrowie i życie człowieka</p> <ul style="list-style-type: none"> - poszerzenie wiedzy o negatywnym wpływie przestępczości na życie społeczne - budzenie wrażliwości na kwestie agresji i przemocy - uczenie umiejętności zachowań w sytuacjach kryzysowych - budowa pozytywnych wzorców zachowań w grupie rówieśniczej i w otoczeniu rodzinnym
Podjęcie działań edukacyjno-informacyjnych wśród rodziców w celu zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży oraz przeciwdziałania patologiom.	2025-2027	placówki oświatowe Policja	<ul style="list-style-type: none"> - liczba podjętych działań - rodzaj podjętych działań - liczba uczestników 	<ul style="list-style-type: none"> - podniesienie poziomu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży - wzrost świadomości rodziców na temat zagrożeń
Współpraca z Policją w zakresie eliminowania zagrożeń mających wpływ na bezpieczeństwo	2025-2027	UG Policja	<ul style="list-style-type: none"> - liczba przestępstw popełnionych na terenie gminy, w tym przez nieletnich 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa bezpieczeństwa mieszkańców, rodzin i dzieci

mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży, oraz zapewnienia bezpieczeństwa na drodze			<ul style="list-style-type: none"> - rodzaj podjętych działań w celu podniesienia poziomu bezpieczeństwa publicznego - rodzaj zrealizowanych inwestycji drogowych w celu podniesienia bezpieczeństwa na drodze 	<ul style="list-style-type: none"> - eliminowanie potencjalnych zagrożeń mających wpływ na jakość życia mieszkańców gminy - wzrost poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców
--	--	--	--	--

CEL OPERACYJNY 5.: INTEGROWANIE I WZMACNIANIE LOKALNEGO SYSTEMU WSPARCIA RODZIN.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Integrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka w gminie poprzez współpracę jednostek organizacyjnych gminy, GKRPA, ZI, placówek ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, Kościoła	2025-2027	GOPS GKRPA ZI placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego placówki kultury świetlice wiejskie jednostki rekreacyjno-sportowe placówki ochrony zdrowia NGOs Kościół	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności wsparcia rodzin i dzieci w gminie - pobudzanie aktywności społecznej - skuteczniejsze motywowanie do zmiany w rodzinach przeżywających trudności - wzrost poczucia bezpieczeństwa w rodzinach dotkniętych problemami - poprawa kondycji

				<ul style="list-style-type: none"> i jakości funkcjonowania rodzin - wzmacnianie potencjału rodzin
<p>Rozwijanie i doskonalenie form współpracy z Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.</p>	2025-2027	<p>GOPS ZI GKRPA placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego Policja PCPR PPP</p>	<ul style="list-style-type: none"> - rodzaj podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - poprawa efektywności wsparcia rodzin i dzieci z terenu gminy - szybsze reagowania na zagrożenia wpływające na prawidłowe funkcjonowanie rodzin i dzieci z terenu gminy
<p>Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy domowej oraz podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej i zapobieganie jej skutkom</p>	2025-2027	<p>ZI GOPS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczba spotkań ZI - liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych - liczba procedur „Niebieskie Karty” - liczba rodzin objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty”, - liczba osób w rodzinach objętych działaniami w ramach procedury „Niebieskie Karty” - liczba osób i rodzin korzystających z pomocy z powodu 	<ul style="list-style-type: none"> - przeciwdziałanie i zapobieganie zjawisku przemocy domowej - poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych i zagrożonych przemocą - zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom dotkniętym przemocą - poprawa komfortu funkcjonowania rodzin

			przemocy domowej - liczba osób stosujących przemoc skierowanych do udziału programach korekcyjno- edukacyjnych lub programach psychologiczno- terapeutycznych	
--	--	--	---	--

Legenda

UG – Urząd Gminy

RG – Rada Gminy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej

PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna

NGOs – organizacje pozarządowe

4. REALIZACJA PROGRAMU

4.1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordinatorem programu będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, placówki kultury, świetlice, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej, Policja, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

4.2. FINANSOWANIE

Źródłami finansowania działań wyznaczonych w Programie będą: budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, środki organizacji pozarządowych, środki pozyskane od sponsorów indywidualnych.

4.3. MONITORING, EWALUACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitoring programu będzie prowadzony z wykorzystaniem informacji oraz danych ze sprawozdań dostępnych na poziomie gminy, uzyskiwanych od podmiotów i partnerów uczestniczących w realizacji zadań. Celem monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami a rezultatami, założenia będą weryfikowane i dostosowywane do potrzeb grupy docelowej.

Ewaluacja programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości i będzie opierać się na następujących kryteriach:

- kryterium trafności – pozwoli ocenić, w jakim stopniu przyjęte cele projektu odpowiadają zidentyfikowanym problemom w obszarze objętym programem i realnym potrzebom odbiorców;
- kryterium skuteczności – pozwoli ocenić, w jakim stopniu zostały osiągnięte cele programu zdefiniowane na etapie planowania;
- kryterium trwałości efektów – pozwoli ocenić, czy rezultaty osiągnięte w ramach programu mogą trwać po jego zakończeniu, a także czy możliwe jest długotrwałe

utrzymanie się wpływu programu na prawidłowe funkcjonowanie rodzin z terenu gminy.

Zebrane informacje zostaną wykorzystane do opracowania sprawozdania podsumowującego okres realizacji programu. W myśl art. 179 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku sprawozdanie roczne za poprzedni rok z realizacji Programu Wspierania Rodziny oraz potrzeby związane z realizacją zadania przedstawi Radzie Gminy i Wójtowi Gminy Popów Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do dnia 31 marca każdego roku.

Trudno zidentyfikować obecnie zagrożenia, jakie mogą wystąpić w trakcie wdrażania założeń Programu, niemniej monitorowanie zagrożeń mogących mieć wpływ na postęp w realizacji Programu ma szansę przyczynić się do złagodzenia niekorzystnych tendencji. Może też wystąpić potrzeba poniesienia zwiększonych nakładów finansowych na realizację założeń programowych, jak i większego zaangażowania instytucjonalnego i społecznego, by przeciwdziałać niepożądanym zjawiskom mającym negatywny wpływ na jakość i kondycję życia rodzin zamieszkujących w gminie.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Profil respondentów ankiety „Problemy społeczne w opinii mieszkańców”	7
Tabela 2. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2021-2023	10
Tabela 3. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2021-2023	11
Tabela 4. Ruch migracyjny ludności gminy w latach 2021-2023	11
Tabela 5. Zasoby mieszkaniowe w gminie w latach 2021-2023	11
Tabela 6. Dodatki mieszkaniowe przyznane w gminie w latach 2021-2023	12
Tabela 7. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2021-2023	12
Tabela 8. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2021-2023	13
Tabela 9. Przestępstwa odnotowane w gminie w latach 2021-2023	13
Tabela 10. Nadzory prowadzone w gminie w latach 2021-2023	14
Tabela 11. Środki finansowe wydatkowane przez gminę na świadczenia z pomocy społecznej mieszkańcom gminy w latach 2021-2023	15
Tabela 12. Środki finansowe pozyskane ze źródeł zewnętrznych na realizację zadań z zakresu polityki społecznej (projekty, środki z budżetu UE) w latach 2021-2023	15
Tabela 13. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w gminie w latach 2021-2023	16
Tabela 14. Struktura demograficzna beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2023 r.	16
Tabela 15. Aktywność zawodowa beneficjentów pomocy społecznej w gminie w 2023 r.	16
Tabela 16. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2021-2023	17
Tabela 17. Rodzaje wsparcia udzielanego przez GOPS w latach 2021-2023	18
Tabela 18. Skierowania, pobyt i koszty pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej w latach 2021-2023	19
Tabela 19. Koszty ponoszone przez gminę z tytułu pobytu mieszkańców w DPS-ie (w zł) w latach 2021-2023	19
Tabela 20. Piecza zastępcza w gminie w latach 2021-2023.....	20
Tabela 21. Rodziny objęte opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2021-2023	21
Tabela 22. Asystentura rodziny w gminie w latach 2021-2023	22
Tabela 23. Wartość świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2021-2023	23
Tabela 24. Rodzaj świadczeń rodzinnych przyznanych w gminie w latach 2021-2023	23
Tabela 25. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2021-2023	24
Tabela 26. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2021-2023	25
Tabela 27. Liczba członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2021-2023	25
Tabela 28. Opłaty z zezwoleń na sprzedaż alkoholu w gminie w latach 2021-2023	25
Tabela 29. Środki finansowe (w zł) przeznaczone na profilaktykę i rozwiązywanie problemów uzależnień oraz przemocy domowej w gminie w latach 2021-2023.....	25
Tabela 30. Działalność GKRPA w latach 2021-2023 w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień w gminie.....	26
Tabela 31. Działania profilaktyczno-edukacyjne realizowane w gminie w 2023 r.....	27
Tabela 32. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2021-2023.....	29
Tabela 33. Opieka nad dziećmi do lat 3 w gminie w roku szkolnym 2023/2024	30
Tabela 34. Placówki wychowania przedszkolnego działające w gminie (w roku szkolnym 2023/2024)	30
Tabela 35. Placówki oświatowe działające w gminie (w roku szkolnym 2023/2024).....	31
Tabela 36. Placówki kultury w gminie w 2023 r.	31
Tabela 37. Obiekty sportowo-rekreacyjne i kluby sportowe w gminie w 2023 r.	31
Tabela 38. Wykaz obiektów rekreacyjno-sportowych na terenie gminy w 2023 r.	31
Tabela 39. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy działające na jej terenie	32
Tabela 40. Parafie rzymskokatolickie na terenie gminy w 2023 r.	33
Tabela 41. Działalność PCPR-u w odniesieniu do ludności gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2021-2023	34
Tabela 42. Orzeczenia o niepełnosprawności wydane mieszkańcom powiatu w latach 2021-2023.....	35
Tabela 43. Rodziny w gminie korzystające z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w latach 2021-2023	35

Tabela 44. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy Popów usytuowane poza gminą w 2023 r.	36
Tabela 45. Negatywne zachowania oraz zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2023/2024.....	41
Tabela 46. Dysfunkcje i patologie stwierdzone w rodzinach uczniów w roku szkolnym 2023/2024...	42
Wykres 1. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska w Pani/Pana ocenie najbardziej uwidaczniają się w gminie?.....	37
Wykres 2 W jakich obszarach należałoby podjąć lub zintensyfikować działania, by poprawić jakość życia i kondycję rodzin zamieszkujących teren gminy?	38
Wykres 3. Jak Pani / Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?.....	39
Wykres 4. Jak Pani / Pan ocenia funkcjonalność i jakość oferty w zakresie ochrony zdrowia w gminie?.....	39
Wykres 5. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?.....	40

Uzasadnienie

Na podstawie art.176 pkt 1 do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 letnich gminnych programów wspierania rodziny. Poprzedni program był przyjęty na lata 2022-2024 tak więc zasadnym jest przyjęcie nowego programu na kolejne lata.

Sporządziła:Małgorzata Solnica